

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
Generaldirektoratet för regionalpolitik

Handledning för finansiering med riskkapital inom regionalpolitiken

Oktober 2002



Centre for
**Strategy & Evaluation
Services**

Om handledningen

1. Denna handledning publiceras på Europeiska kommissionens hemsida. Före sommaren 2003 finns den tillgänglig på EU:s elva officiella språk.

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/guide_en.htm

2. I handledningens bilaga G finns en lista över fallstudier som har publicerats på samma hemsida i ett separat dokument på engelska. Intresserade organ uppmanas bidra med nya fallstudier eller uppdatera de redan befintliga. Följ då den mall som finns på listans första sida och skicka fallstudien elektroniskt, på originalspråket, till Europeiska kommissionen, Generaldirektoratet för regionalpolitik, samordningsenheten regio-coordination@cec.eu.int som utvärderar bidraget och beslutar om det skall publiceras.

3. De siffror i handledningen som rör gemenskapsstöd, nationellt stöd och regionalstöd gällde vid tiden för handledningens färdigställande och kan ha ändrats. De visar dock vikten av att olika myndigheter deltar i de enskilda riskkapitalåtgärderna.

Bryssel den 31 oktober 2002

Medarbetare

Denna handledning har tagits fram på initiativ av samordningsenheten vid Generaldirektoratet för regionalpolitik under ledning av Eddy Hartog.

Projektleddare: Aurelio Finetti

Medlemmar i Europeiska kommissionens enhetsövergripande styrgrupp

GD Regionalpolitik:	E. Hartog, A. Finetti, V. Kotsoni, Ph. Owen, E. Carlsson, A. Schrag, J. Gonzalez Alonso, Mateus Tique, J. Fleuret, K. Moussouroulis, A. Rainoldi, J. Gren, R. Ridolfi, F. Rawlinson
GD Inre marknaden:	J.M. Arteagoitia Landa
GD Konkurrens:	B. Slocock
GD Näringsliv:	V. Vanhanen
GD Ekonomi och finans:	G. Chiarion Casoni
GD Forskning:	Ph. Martin
GD Jordbruk:	J.M. Courades
GD Fiske:	M. Bentivegna

70 personer verksamma inom regional finansiering gav sin syn på det första utkastet till denna handledning under en workshop i Bryssel den 7 juni 2002. Ett andra utkast skickades till deltagarna för fler synpunkter. Den publicerade handledningen är det tredje utkastet.

Handledningen skrevs av CSES – Centre for Strategy and Evaluation Services i Storbritannien. I CSES-teamet ingick Michael Gardiner, Mark Whittle och Jack Malan. www.cses.co.uk



EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FÖR REGIONALPOLITIK

Generaldirektören

Att ge ut en ny Handledning för finansiering med riskkapital inom regionalpolitiken speglar kommissionens fortlöpande satsning på att förbättra de små och medelstora företagens tillgång till finansiella medel genom att använda olika sorters riskkapitalfinansieringsinstrument i större utsträckning.

Kommissionen har under lång tid stött diversifieringen av offentligfinansierade stödåtgärder. Det finns många exempel på initiativ i linje med detta syfte, till exempel de som införts av GD Näringsliv och mer nyligen av GD Forskning, liksom initiativ med stöd av Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska investeringsfonden (EIF). Dessa investerar inte enbart i sina egna riskkapitalfonder, utan förvaltar även fonder inom gemenskapens program, bland andra Europeiska yrkesutbildningsstiftelsens (ETF) fond för nystartade företag och garantiprogrammet för små och medelstora företag (SMF). Sådana program kan fungera som exempel på god praxis i utnyttjandet av strukturfonderna som i större utsträckning kan anammas i stödregionerna.

Uppenbarligen kan vissa typer av direkta stöd till SMF utnyttjas mer effektivt om pengarna i stället satsas på riskkapitalprogram som finansieras gemensamt av den offentliga och privata sektorn. Offentliga medel som investeras i riskkapitalprogram höjer inte enbart den privata sektorns finansiering, utan innebär även att den privata sektorns expertis och kunnande kan utnyttjas. När allmänna medel inriktas på stöd till riskkapitalåtgärder kan de dessutom återanvändas.

Kommissionen har inom ramen för strukturfondsprogrammen uppmuntrat medlemsstaterna att diversifiera urvalet av allmänna finansieringsinstrument för SMF. Första gången kommissionen föreslog att offentliga medel skulle användas till riskkapitalåtgärder var 1987, och ingick i försöken till utvecklingsprogram i de integrerade Medelhavsprogrammen. Med publiceringen av "Guide to Financial Engineering techniques" 1994 fortsatte denna linje.

Trots att utgifterna till åtgärder för finansiering med riskkapital nästan dubblats under den nuvarande programperioden 2000–2006 jämfört med föregående programperiod, är andelen fortsatt låg i förhållande till strukturfondernas utgifter. Detta är särskilt iögonfallande med tanke på de avsevärda stödbelopp som fortfarande beviljas och riskkapitalåtgärdernas potential att ersätta de direkta stöden och på ett mer hållbart sätt förbättra tillgången till finansiella medel för SMF.

Efter den granskning som görs efter halva perioden 2003 finns det en ny möjlighet att öka andelen strukturfondsutgifter till riskkapitalåtgärder. Andra viktiga händelser under 2003 omfattar de kommande förhandlingarna mellan kandidatländerna och kommissionen angående strukturfonderna, som träder i kraft vid ett EU-medlemskap. Jag hoppas att de nya strukturfonderna lyfter fram värdet i att använda riskkapitalinstrument som ett hållbart medel för att förbättra de små och medelstora företagens tillgång till finansiella medel.

Med dessa hänsyn i åtanke har kommissionen upprättat en ny "Handledning för finansiering med riskkapital inom regionalpolitiken". Det är min förhoppning att handledningen blir ett användbart verktyg för de myndigheter som ansvarar för strukturfondsprogrammen, för offentliganställda handläggare och för finansinstitutioner samt underlättar införandet och genomförandet av nya strukturfondsstödda riskkapitalåtgärder och vid behov ändringar av befintliga åtgärder. Ni kan vara förvissade om att generaldirektoratet för regionalpolitik ger ett fortsatt starkt stöd till initiativ som rör finansiering med riskkapital.

Guy Crauser

Innehåll

	KAPITEL	SIDA
1.	INLEDNING	1
	Handledningens mål och omfattning	1
	Att använda denna handledning	1
	Vad är riskkapitalfinansiering?	2
	Riskkapitalfinansieringens roll i regionalpolitiken	2
	Gemenskapsinitiativ gällande riskkapital	5
	Centrala regler för statligt stöd med relevans för riskkapitalfinansiering	7
2.	FINANSIERING AV SMF	9
	Finansiering av SMF	9
	Finansiella instrument som tas upp i handledningen	10
3.	RISKKAPITAL	12
	Sammanfattning	12
	Så fungerar aktiefonder i praktiken	12
	För- och nackdelar med aktiefonder	14
	Dagens EU-stöd	14
	Att tänka på när en aktiefond inrättas	14
	Regler för statligt stöd	15
	Exempel på riskkapitalfonder	17
4.	FÖRETAGSÄNGLAR	18
	Sammanfattning	18
	Så fungerar nätverk av företagsänglar i praktiken	18
	För- och nackdelar med nätverk av företagsänglar	19
	Dagens EU-stöd	20
	Att tänka på vid stöd av nätverk av företagsänglar	20
	Regler för statligt stöd	21
	Exempel på nätverk av företagsänglar	21
5.	LÅNEKAPITAL	22
	Sammanfattning	22
	Så fungerar lånefonder och räntesubventionsprogram i praktiken	22
	För- och nackdelar med låneprogram	25
	Dagens EU-stöd	25
	Att tänka på när ett låneprogram inrättas	26
	Regler för statligt stöd	26
	Exempel på låneprogram	26
6.	MIKROKREDITER	27
	Sammanfattning	27
	Så fungerar mikrokrediter i praktiken	27
	För- och nackdelar med mikrokrediter	28
	Dagens EU-stöd	28

	Att tänka på när ett mikrokreditprogram inrättas	29
	Regler för statligt stöd	29
	Exempel på mikrofinansieringsprogram	29
7.	GARANTIPROGRAM	30
	Sammanfattning	30
	Så fungerar garantiprogram i praktiken	31
	För- och nackdelar med garantiprogram	33
	Dagens EU-stöd	33
	Att tänka på när ett garantiprogram inrättas	34
	Regler för statligt stöd	35
	Exempel på garantiprogram	35
8.	ATT INRÄTTA NYA PROGRAM	36
	Översikt	36
	Bidrag till regionala utvecklingsmål (fas I)	37
	Riskkapitalfinansieringsprogrammets genomförbarhet (fas II)	38
	Genomförandet (fas III)	38
9.	GOD PRACTIS I GENOMFÖRANDET	40
	Översikt	40
	Professionell ledning	41
	Påverka stödet från den privata sektorn	41
	Samverkan mellan riskkapital och företagssupport	42
	Prestationsmätning	43

BILAGOR

A.	MALLAR	45
B.	STRUKTURFONDERNAS REGLER FÖR FINANSIERING MED RISKKAPITAL	57
C.	STÖD AV MINDRE BETYDELSE	61
D.	ORDLISTA	63
E.	INFOREGIOS SÖKTJÄNST (på engelska)	65
F.	KÄLLOR OCH KONTAKTER (på engelska)	66
G.	FALLSTUDIER (på engelska)	69
H.	PROGRAM UNDER PROGRAMPERIODEN 2000–2006 (på engelska)	70
I.	BIBLIOGRAFI (på engelska)	77

Inledning

I detta kapitel beskrivs handledningens mål och omfattning, bakgrunden till och ramarna kring riskkapitalfinansiering inom regionalpolitiken samt konkurrenspolitiska aspekter.

1.1 Handledningens mål och omfattning

Handledningen är utformad för att hjälpa dem som arbetar med utformningen eller genomförandet av regionala utvecklingsprogram som stöds av Europeiska unionens strukturfonder. Bland dessa ingår

- regionala myndigheter,
- partnerorganisationer från offentlig och privat sektor,
- stödorganisationer till SMF,
- banker och andra finansinstitutioner.

I handledningen beskrivs olika tekniker för riskkapitalfinansiering som gör att medel som avsätts för utveckling av SMF kan återvinnas med jämna mellanrum – och därmed potentiellt öka verkningsgraden av den offentliga sektorns insatser. Här finns information om olika typer av instrument som kan användas, hur de kan inrättas och förvaltas samt vart man kan vända sig för att få hjälp och ytterligare information. Handledningen innehåller hänvisningar till fallstudier som är exempel på god praxis i befintliga program. I en bilaga finns mallar som sammanfattar huvuddragen i de viktigaste instrumenten.

1.2 Att använda handledningen

De olika kapitlen i handledningen vänder sig till olika användare. Användarna bör anlita de kapitel som bäst motsvarar deras behov. Kapitlen är följande:

Kapitel 1	Överblick av riskkapitalfinansieringen och några centrala bestämmelser, bland annat konkurrensregler.
Kapitel 2	Företagens finansieringsbehov i förhållande till olika former av riskkapital.
Kapitel 3–7	Sammanfattning av begreppen riskkapital, företagsänglar, lån, mikrokrediter och garantiprogram.
Kapitel 8	Förslag till åtgärder vid inrättandet av program.
Kapitel 9	Förslag till god praxis vid genomförandet av program.

Det finns även bilagor, samtliga utom bilaga A på engelska, som behandlar följande områden:

Bilaga A	Mallar till program. Mallarna är en sammanfattning av huvuddragen i programmen.
Bilaga B och C	Utdrag ur kommissionens bestämmelser och anvisningar
Bilaga D	Ordlista
Bilaga E	Inforegios söktjänst
Bilaga F	Adresser, källor och ytterligare kontakter
Bilaga G	Lista över fallstudier. Själva fallstudierna finns på hemsidan för GD Regionalpolitik
Bilaga H	Lista över åtgärder för riskkapitalfinansiering inom strukturfondernas program (2000–2006)
Bilaga I	Bibliografi

1.3 Vad är riskkapitalfinansiering?

Riskkapitalfinansiering¹ är det begrepp som används i handledningen för att beskriva program som gör offentliga medel tillgängliga för små och medelstora företag på ett sätt så att de kan återvinnas och även leda till ytterligare finansiering från den privata sektorn.

Programmen omfattar lån, tillhandahållande av riskvilligt kapital och liknande finansieringar, garantier och övriga instrument. Andra tekniker kan användas för att stimulera olika finansieringsmöjligheter och de små och medelstora företagens investeringsvilja.

Alla program för riskkapitalfinansiering måste uppfylla Europeiska kommissionens krav på statliga stöd, som sammanfattas senare i handledningen. I vanliga fall ingår investeringskriterier i programmen som innebär att investeringar enbart får göras i projekt där de berörda SMF inte har fått tillgång till lämplig finansiering från kommersiellt håll.

1.4 Riskkapitalfinansieringens roll i regionalpolitiken

Det finns många anledningar till att riskkapitalfinansiering i allt högre utsträckning betraktas som ett alternativ till stödutbetalningar inom EU:s regionalpolitik. För det första har inte de regionala skillnaderna försvunnit i nämnvärd utsträckning, trots att stora stödvolymerna beviljats från strukturfonderna under många år, och alternativen

¹ Handboken omfattar offentligstödd finansiering i form av eget kapital (aktier), lån, mikrokrediter och garantier. Denna definition är bredare än den som används i kommissionens *handlingsplan för riskkapital*.

måste därför övervägas. För det andra är riskkapitalfinansiering bättre lämpad för de behov som finns inom den ”kunskapsekonomi” som idag betraktas som central för att skapa sysselsättning och välfärd. Sist men inte minst innebär anslutningen av länderna i Central- och Östeuropa att kraven på EU:s resurser ökar och det finns därmed ett behov av att se till att disponibla medel ”arbetar mer”.

Av dessa skäl och en rad andra lägger man i förordningarna om strukturfonderna 2000–2006 större vikt vid användningen av instrument för riskkapitalfinansiering, till exempel aktiebaserat riskkapital och nya låneprogram, som ett mer kostnadseffektivt och hållbart offentligpolitiskt styrmedel än traditionella stöd. Enligt förordningarna har medlemsstaterna möjlighet att ge ytterligare tio procents stöd till SMF för de delar i ett investeringsprojekt som finansieras på annat sätt än med beviljade stöd.

I enlighet med de politiska riktlinjerna om att minska den offentliga sektorns ingripande i ekonomisk verksamhet på områden med marknadsstörningar har kommissionen föreslagit att medfinansierat stöd till riskkapitalfinansiering kan ges genom riskkapitalfonder och andra former av finansieringsstöd till SMF i de regioner som är berättigade till stöd ur strukturfonderna. Relevanta utdrag ur förordningarna finns i bilagorna.

Under perioden 1994–1999 var variationerna märkbara mellan EU-medlemsstaterna i fråga om att använda strukturfonderna till olika riskkapitalfinansieringsinstrument. Enligt en bedömning som gjordes för kommissionen uppgick de totala utgifterna till 570 miljoner euro. Skillnaderna var stora mellan medlemsstaterna: fem länder utnyttjade överhuvudtaget inte strukturfondsprogrammen till riskkapitalfinansieringsinstrument. I de resterande tio medlemsstaterna varierade andelen utgifter för riskkapitalfinansiering från 0,5 procent till 13,2 procent av de totala strukturfondsutgifterna.

**Beräknade utgifter för riskkapitalfinansiering inom strukturfondsprogrammen
 (2000–2006)**

(miljoner euro)

Land	EU	Nationellt	Privat	Totalt
Österrike	0,2	0,2	1,1	1,5
Belgien	35,5	35,7	1,4	72,6
Danmark	0,0	0,0	0,0	0,0
Tyskland	54,9	49,8	3,2	107,9
Spanien	230,1	100,3	0	330,4
Finland	5,5	8,4	6,5	20,4
Frankrike	94,4	165,8	216,1	476,3
Grekland	103,5	50,1	39,7	193,3
Irland	0,0	0,0	0,0	0,0
Italien	71,3	80,2	146,7	298,2
Luxemburg	0,0	0,0	0,0	0,0
Nederländerna	24,4	38,2	43,1	105,7
Portugal	274,6	92,9	691,2	1 058,7

Land	EU	Nationellt	Privat	Totalt
Sverige	0,0	0,0	0,0	0,0
Förenade kungariket	267,2	187,8	168,6	455,0
Gränsöverskridande	2,3	0,8	0,4	3,5
Totalt	1 163,9	810,2	1 318,0	3 292,1
<i>Procentandel</i>	<i>35,4</i>	<i>24,6</i>	<i>40,0</i>	<i>100</i>

Källa: Europeiska kommissionen. Åtgärder anmälda av medlemsstaterna fram till juli 2002. Databas SFC, kod 155,165 och 1304.

Jämfört med perioden 1994–1999 har ökningen av utgifter för riskkapitalfinansiering under innevarande period, 2000–2006, ökat markant. I nedanstående analys, baserad på uppgifter som medlemsstaterna fram till juli 2002 lämnade till *Generaldirektoratet för regionalpolitik*, framskymtar att ERUF:s planerade medfinansiering till riskkapitalfinansiering har fördubblats från beräknade 570 miljoner euro 1994–1999 till omkring 1 200 miljoner under innevarande programperiod. De sammanlagda utgifterna fram till i dag ligger på omkring 3 300 miljoner euro, varav 35 procent kommer från EU, 25 procent från nationella och 40 procent från privata källor.

Totalsumman för nationella och privata källor samt från EU-källor i tabellen ovan visar planerade utgifter inom strukturfondsprogrammen fördelat på alla typer av riskkapitalfinansiering, både inom allmänna program och inom särskilda program för landsbygdsområden och specifika målgrupper. Det finns dessutom många program som finansieras av nationella eller andra källor.

I bilaga H finns mer detaljerade uppgifter om nuvarande och planerade strukturfondsutgifter (ERUF, ESF, EAGGF, FIFG) i vissa regioner under programperioden 2001–2006.

Det finns även andra källor till EU-stöd för riskkapitalfinansiering. Dessa är, förutom strukturfonderna, *Europeiska investeringsbanken* (EIB) och *Europeiska investeringsfonden* (EIF), från vilka stöd ibland ges i kombination med stöd från strukturfonderna.

EU-stöd till riskkapitalfinansiering

- EIB ställer krediter till förfogande för lokala banker och finansinstitutioner för finansiering av mindre investeringar. Denna så kallade globallånsfinansiering används för att stärka tillgången till långsiktig finansiering för SMF-kunder. Normalt sett uppgår det maximala enskilda anslaget från EIB i dessa program till 12,5 miljoner euro (upp till 50 procent av investeringskostnaderna), men ligger vanligtvis på en betydligt lägre nivå. Allmän information om EIB finns på bankens hemsida www.eib.org. Där finns även en förteckning över de instanser som förmedlar EIB:s anslag och till vilka SMF kan lämna en ansökan.
- Riskkapitalinstrumenten inom EIF utgörs av kapitalinvesteringar i riskkapitalfonder och företagskuvöser som stöder SMF, framför allt företag som befinner sig i en tidig fas och är teknikinriktade. Allmän information om EIF finns på fondens hemsida www.eif.org. Här anges även de instanser som förmedlar riskkapital från EIF och som kan kontaktas för ytterligare uppgifter om behörighetskrav och ansökningsförfaranden.
- Garantiinstrumenten inom EIF utgörs av garantier för lånefinansiering som kan beviljas en lång rad parter (t ex. banker, leasingföretag osv.). Dessa täcker i sin tur krediterna för SMF. Allmän information om EIF:s lånefinansieringsgarantier finns på fondens hemsida

- www.eif.org. Här finns också en förteckning över nationella EIF-instanser och olika garantier.
- Det bör framför allt framhållas att EIF verkställer EU:s finansiella instrument *Flerårigt program för små och medelstora företag (MAP 2001–2005)*². Dessa finansiella instrument omfattar
 - *SMF-garantin* genom vilket EIF utfärdar garantier (eller medfinansierar eller lämnar motförbindelser) för bankernas lånefinansiering till SMF,
 - *ETF-startordningen* för investeringar i riskkapitalfonder eller företagskuvöser med särskild inriktning på finansiering av SMF i tidig tillväxtfas,
 - *Såddkapitalåtgärden* som stöder rekryteringen av investeringsförvaltare till de såddkapitalfonder EIF investerar i.Inom EIF används banker, riskkapitalfonder och garantiinstitutioner som intermediärer gentemot SMF. Detaljerade uppgifter finns på Europeiska kommissionens hemsida (http://europa.eu.int/comm/enterprise/index_en.htm)

Det finns också ett antal särskilda program för att främja specifika mål, till exempel forskning och utveckling. På hemsidan för CORDIS (gemenskapens informationstjänst för forskning och utveckling), <http://www.cordis.lu/en/home.html>, finns en lista med öppna inbjudningar till förslagsinlämning under rubriken ”European Union funded research”. På sidorna ”Innovation in practice” finns även information till företagare och investerare om riskkapital, bank – och lånefinansiering, informella investerare, aktiemarknader osv. liksom om en rad närliggande stödprogram från EU och inbjudningar till förslagsinlämning.

1.5 Gemenskapsinitiativ om riskkapital

Betoningen på riskkapitalfinansiering inom regionalpolitiken måste ses i ett bredare perspektiv som även omfattar gemenskapens totala politik för tillhandahållande av riskkapital. En *handlingsplan för riskkapital*³ (RCAP) antogs vid toppmötet i Cardiff i juni 1998 och därefter har tre rapporter om genomförandet⁴ getts ut.

I årsrapporterna om RCAP framgår det att riskkapitalet inom EU ökat snabbt fram till den tidsperiod som omfattas av den senaste rapporten (2000). I rapporten konstateras följande:

”Den samlade volymen på investeringarna i riskkapital i Europa, omfattande alla skeden i företagsutvecklingen (sådd, uppstart, expansion och förvärv av aktier i annat befintligt bolag), ökade uppseendeväckande från cirka 10 miljarder euro (0,14 % av BNP) under 1999 till över 19,6 miljarder (0,23 % av BNP) under 2000.”

I RCAP ingår åtgärder som utformats för att undanröja hinder mot tillhandahållandet av riskkapital, inräknat gränsöverskridande hinder, och åtgärder som rör beskattning, där de största skillnaderna mellan medlemsstaterna finns. Handlingsplanen riktar sig till företag av alla storlekar som behöver kapital. En betydande del av tyngdpunkten

² 2000/819/EG, EGT L 333, 29.12.2000, s. 84.

³ På grundval av kommissionens meddelande ”*Riskkapital: en nyckel till sysselsättning i Europeiska unionen*”, SEK(1998) 522, april 1998

⁴ KOM(1999) 493 av den 20 oktober 1999 och KOM(2000) 658 av den 18 oktober 2000 och KOM(2001) 605 av den 25 oktober 2001.

ligger dock på den ”formella” sektorn där avtalen oftast omsluter relativt stora belopp (i medeltal fem miljoner euro). Det finns på lokal nivå ett behov av att se till att RCAP-förmånerna även kanaliseras till mindre företag som kanske inte är främsta målgrupp för de större riskkapitalfonderna. Och här kan strukturfonderna fylla en funktion.

1.6 Att följa bestämmelser om statligt stöd

När ett riskkapitalprogram inrättas måste bestämmelserna om statligt stöd följas. I enlighet med EG-fördragets regler för den inre marknaden

”...är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna”⁵.

I EG-fördraget anges också villkoren för undantag där statligt stöd är förenligt med den inre marknaden. Undantag från bestämmelserna om statligt stöd kan beviljas under en rad olika omständigheter. Stöd kan till exempel beviljas för att bistå missgynnade regioner, dvs. för att ”främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning”. På samma sätt är stöd ”för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset” också förenliga med den inre marknaden.⁶

Kommissionen är enligt EG-fördraget skyldig att i samarbete med medlemsstaterna fortlöpande granska alla stödprogram och föreslå åtgärder med hänsyn till den pågående utvecklingen eller den gemensamma marknads funktion.⁷ Om kommissionen anser att ett stöd strider mot bestämmelserna om statliga stöd kan den besluta att ”staten i fråga skall upphäva eller ändra dessa stödåtgärder”⁸. Om medlemsstaten inte följer kommissionens beslut kan kommissionen anmäla fallet till EG-domstolen.

Medlemsstaterna måste meddela kommissionen innan de inleder några riskkapitalfinansieringsåtgärder som stöds med statliga medel. Innan kommissionen kan bevilja tillstånd till ett regionalt riskkapitalfinansieringsprogram måste medlemsstaterna bevisa att det förekommer marknadsstörningar.

Kommissionen har under årens lopp tagit fram en detaljerad policy för vilka omständigheter som måste föreligga för att statliga stöd skall kunna beviljas i enlighet med de undantag som anges i artikel 87.3 i EG-fördraget. Policyn har fastställts i

⁵ Artikel 87.1 i EG-fördraget (fd. artikel 92.1).

⁶ Artikel 87.3 i EG-fördraget (fd. artikel 92.3).

⁷ Artikel 88.1 i EG-fördraget (fd. artikel 93.1).

⁸ Artikel 88.2 i EG-fördraget (fd. artikel 93.2).

förordningar och riktlinjer. I dessa anges vilka olika parter som kan beviljas vissa statliga stöd i vissa syften, anges gränser för procentandelen stöd i förhållande till vissa angivna kostnader och fastställs andra villkor. De centrala bestämmelserna om riskkapitalfinansiering anges nedan.

1.6.1 Centrala regler för statligt stöd med relevans för riskkapitalfinansiering

Bestämmelserna om statligt stöd var fram till nyligen inte så väl anpassade till ett antal vanliga typer av riskkapitalåtgärder, framför allt riskkapitalfonder. För att vara förenligt med bestämmelserna behövde det statliga stödet hänga samman med vissa utgiftstyper, till exempel fasta investeringar, forskning och utveckling, fortbildning osv., så kallade stödberättigade kostnader. Många riskkapitalprogram uppfyllde knappast detta krav.

I augusti 2001 antog generaldirektoratet för konkurrensfrågor ett meddelande avsett för nationella och regionala myndigheter i vilket synen på statligt stöd och riskkapital klargjordes. I detta fastställs kriterierna för bedömningen och godkännandet av åtgärder som utformas för att främja tillväxten av riskkapitalmarknader⁹. Kommissionen har fastställt att den offentliga finansieringen av riskkapitalåtgärder skall vara begränsad till de fall där marknadsstörningar kan fastställas. Riktlinjerna utformades för att spegla kommissionens allmänna politik för att främja riskkapitalsatsningar, vilken skisserades i ett meddelande från 1998, "Riskkapital: en nyckel till sysselsättning i Europeiska unionen", och som sedan förstärktes genom RCAP.

Meddelandet om riskkapital gäller riskkapitalfonder. Det omfattar inte offentligstött riskkapital i form av lån från andra källor. I dessa fall kan dock andra förordningar, ramar eller riktlinjer fortfarande vara giltiga. Program för mjuka lån omfattas ofta av förordningen om generella gruppundantag för små och medelstora företag¹⁰ eller regionala riktlinjer för statligt stöd¹¹. I särskilda bestämmelser fastställs hur stödets värde ("bidragsekvivalenten") vid mjuka lån skall mätas¹².

Beträffande garantier offentliggjorde kommissionen i mars 2000 detaljerade riktlinjer om tillämpningen av EG-fördragets artikel 87 och 88 om statligt stöd i form av garantier¹³. I riktlinjerna fastställs de villkor som skall uppfyllas för att ett garantiprogram inte skall anses strida mot bestämmelserna om statligt stöd och hur garantiernas storlek ("bidragsekvivalenten") skall mätas. Villkoren sammanfattas i kapitlet om garantier i denna handledning. Det finns ett särskilt undantag för små stödbelopp. Enligt reglerna för stöd av mindre betydelse, som anges i kommissionens

⁹ Statligt stöd och riskkapital, meddelande offentliggjort i EGT C 235, 21.8.2001, s. 3.

¹⁰ Förordning (EG) nr 70/2001 av den 12 januari 2001, EGT L 10, 13.1.2001, s. 33.

¹¹ Riktlinjerna om statligt stöd för regionala ändamål, EGT C 74, 10.3.1998, s. 3 och EGT C 258, 9.9.2000, s. 5.

¹² Beräkning av kontant bidragsekvivalent för mjuka lån.

¹³ Tillkännagivande från kommissionen om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier, EGT C 71, 11.03.2000, s. 14.

förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001, behöver inte ett offentligt stöd, som uppgår till 100 000 euro eller mindre och som under en treårsperiod beviljas ett företag, anmälas till kommissionen i förväg¹⁴.

¹⁴ EGT L 10, 13.1.2001, s. 30.

Finansiering av små och medelstora företag

I detta kapitel sammanfattas vilken roll riskkapitalfinansieringens instrument kan ha i ett vidare perspektiv, nämligen i samband med utvecklingen av små och medelstora företag.

2.1 Finansiering av små och medelstora företag

Finansieringskällorna för SMF varierar beroende på företagens utvecklingsnivå och vilket land de är etablerade i. Enligt de definitioner som används av förbundet European Venture Capital Association finns följande stadier i ett företags utveckling. Möjliga finansieringskällor vid de olika stadierna visas också. Definitionerna gäller för företag med hög tillväxt – andra företag kan ha mer stabila finansieringsmönster.

<i>Finansieringskällor för SMF beroende på utvecklingsfasen</i>	
<i>Såddstadium</i>	Eget kapital från grundare och delägare. Banklån i mån av tillgång och vid behov.
<i>Uppstart</i>	Eget kapital från grundare, delägare och kontakter. Banklån i mån av tillgång. Leasing i fråga om utrustning.
<i>Expansionsfas</i>	Eget kapital från de ursprungliga källorna samt från industriella investeringar eller riskkapital. Banklån. Övriga finansieringskällor är leasing och factoring.
<i>Replacement Capital</i>	Industriella investeringar, riskkapital eller börsintroduktion.

Kommissionen anser visserligen inte att det förekommer några generella marknadsstörningar i fråga om tillgången till finansiering för SMF, men det finns bevis på att det förekommer brister när det gäller vissa grupper av SMF som kan innebära att de inte får tillgång till lämpligt eget kapital. En affärsbank kan till exempel neka finansiering till livskraftiga SMF på grund av

- bristfälliga uppgifter om företagets bakgrund, avsaknad av ekonomisk historia
- otillräckliga säkerheter,
- hög belåningsgrad,
- kreditvärdighet under godtagbar nivå.

En faktor som ofta förvärrar detta är dessutom ”informationsmissar” –även i de fall det redan finns (offentliga eller privata) lämpliga program, händer det att SMF inte känner till dem. Processen med att ansöka om finansiering kan också ibland vara så komplicerad och tidskrävande att SMF är obenägna att anlita programmen, trots att de känner till dem.

2.2 Finansiella instrument i handledningen

Handledningen tar upp de centrala inslagen i olika finansieringsinstrument för SMF som inte utgörs av bidrag och som kan bli aktuella i form av stöd genom strukturfonderna eller andra EU-instrument. Vissa finansieringsformer (leasing och factoring) tas inte upp, eftersom det på dessa områden finns väl utvecklade källor på marknaden, och insatser från offentlig sida därför inte är motiverade. Inte heller behandlas ägarnas privata investeringar i sina företag. De främsta finansiella instrumenten som tas upp i handledningen är följande:

<i>Typ av instrument</i>	<i>Vanliga källor</i>
Noterat kapital – riskkapital	Riskkapitalfonder, banker
Onoterat kapital – företagsänglar	Nätverk med investerare samt enskilda investerare
Lånefinansiering	Banker och fonder som förvaltas av utvecklingsinstanser
Mikrokrediter	Specialfonder
Garantier	Garantifonder och ömsesidiga kreditgarantiföreningar

SMF behöver givetvis en rad olika finansieringsinstrument, däribland dem som anges ovan, men även från andra källor som inte tas upp i handledningen, till exempel leasing, factoring och checkkrediter. För att uppfylla företagets behov erbjuder ofta finansieringskällor i offentlig regi en rad olika finansieringslösningar och är sällan inriktade på enbart ett instrument. På samma sätt är ofta finansieringsinstitut inriktade på att hjälpa vissa typer av SMF (till exempel företag i vissa utvecklingsfaser).

I tabellen nedan visas de olika typer av finansieringsinstrument som beskrivs i handledningen i förhållande till de små och medelstora företagens finansieringsbehov vid olika utvecklingsstadier.

Förhållande mellan finansieringsinstrument och de små och medelstora företagens utvecklingsstadier.

<i>Riskkapitalmetoder</i>				
	Noterat kapital	Onoterat kapital	Lån	Garantier
Mikrokrediter			✓	✓
Såddkapital	✓	✓✓	✓✓	✓
Uppstart	✓	✓✓	✓✓	✓✓
Expansion	✓✓	✓	✓✓	✓✓
Aktieförvärv	✓✓		✓✓	

I handledningens följande kapitel beskrivs de instrumenttyper som syns i översta raden – noterat (”formellt”) kapital (riskkapital), onoterat (”informellt”) kapital i form av onoterade aktier (företagsänglar), lån, mikrokrediter och garantier. I praktiken använder de organisationer som finansierar SMF en kombination av metoderna.

Riskkapital

Sammanfattning

Bolagets eget kapital är en viktig del av finansieringen av små och medelstora företag. Bolagskapitalet kan tillföras från en rad källor – företagsägare och delägare, företagsänglar, finansinstitutioner och andra. I detta kapitel beskrivs riskkapitalfonder, som utöver eget kapital ofta tillhandahåller lån eller andra finansieringsformer. Vi koncentrerar oss på aktiebaserade riskkapitalfonder. Lån och företagsänglar behandlas i ett senare kapitel.

Bolagskapitalet står för det högsta riskmomentet i de små och medelstora företagens finansieringsstruktur. Ett tillräckligt stort bolagskapital kan förbättra företagets kreditvärdighet och därmed ge företaget tillgång till marknadsmässiga lån eller andra finansieringsformer.

Ur ett regionalt utvecklingsperspektiv är det nödvändigt att avgöra huruvida det finns något glapp i tillhandhållandet av bolagskapital, antingen det är fråga om att det inte finns något utbud överhuvudtaget eller att det råder brist på kapital under vissa belopp; många affärsdrivna riskkapitalfonder har miniminivåer för investeringarna och EU-stödets funktion blir då att avhjälpa denna marknadsstörning.

I bilaga A finns en mall med en sammanfattning av de främsta egenskaperna.

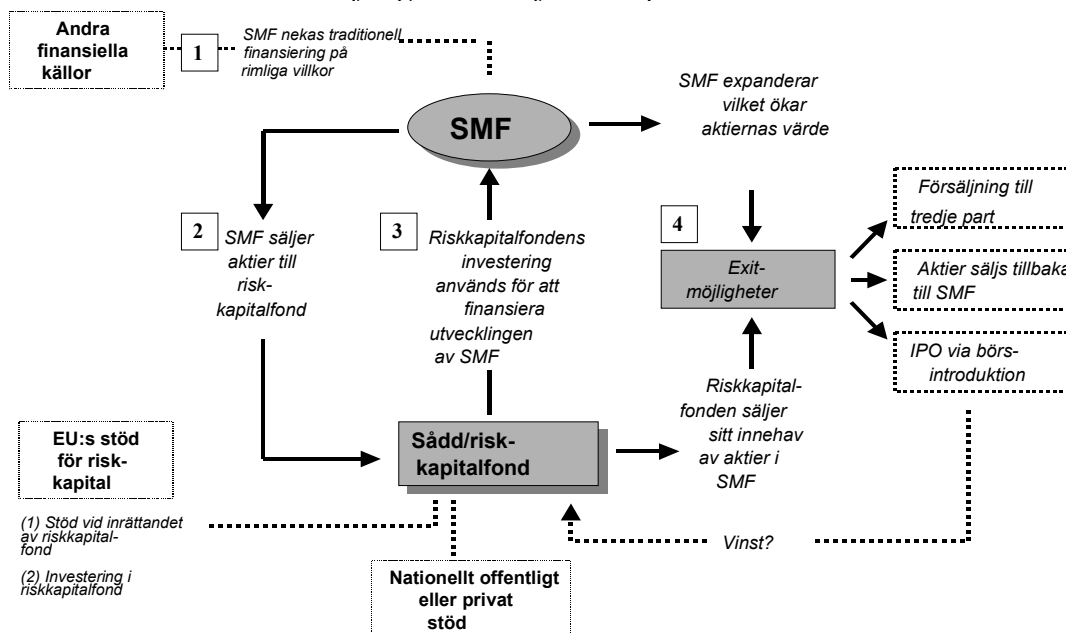
3.1 Så fungerar aktiefonder i praktiken

Bild 1 visar hur en aktiefond fungerar i praktiken. I korthet gäller följande:

- **Ett litet eller medelstort företag ansöker om finansiering.** Företaget kanske redan har prövat alla finansieringskällor på den öppna marknaden. Dess finansieringsstruktur kan vara av sådan karaktär att det behöver ytterligare bolagskapital utöver ägarens investeringar för att få tillgång till kapital på annat sätt, till exempel genom lån.
- Fonden förvärvar **aktier i företaget**. Normalt sett kommer dessa aktier från en nyemission som ger företaget ett tillskott som kan fylla en del av dess finansieringsbehov.
- I vissa fall kan aktierna säljas till ett lägre pris än den aktuella kursen. De kan även kompletteras med **annan finansiering**, till exempel lånefinansiering. Även hybridformer som konvertibellån kan användas.

- Under investeringsperioden **övervakar fonden investeringen** och ger i vissa fall företaget rådgivning i ledningsfrågor.
- Så småningom försöker fonden sälja sin andel i företaget. För framgångsrika företag kan en **realiseringsmöjlighet** (exitmöjlighet) vara en onoterad försäljning till en industriell investerare, eller en börsintroduktion. Sådana lösningar kan ge hög avkastning i förhållande till den höga risken. För mindre framgångsrika företag kan realiseringen av investeringen bli problematisk.
- I ett stort antal fall kan SMF genomgå en **finansiell omstrukturering** på grund av dålig lönsamhet och hela aktiekapitalet går då förlorat.
- I de fall en riskkapitalfond medfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden måste ERUF:s investering redovisas vid programperiodens slut när det program genom vilket fonden finansierats skall avslutas. Vid avslut betraktas det kapital som investerats i företaget eller de lån som företaget beviljats som utgifter som kan medfinansieras. ERUF-finansiering som går till riskkapitalfonder, men inte investerats eller lånats ut, dras in. Riskkapitalfonden kan dock finnas kvar och behöver inte avslutas omedelbart. Avkastningen från ERUF:s insats kan reinvesteras i fonden eller användas till annan verksamhet för företagsutveckling i regionen.

Så fungerar aktiefonder i praktiken



Det finns naturligtvis andra varianter av denna grundläggande modell; vissa program har mycket specifika behörighetskriterier och målmarknader, medan andra är öppna för flertalet SMF. Typen av kapital kan också variera och i ett paket ingår normalt sett både lån och eventuell annan slags finansiering.

3.2 För- och nackdelar med aktiefonder

Aktiefonderna har för- och nackdelar för de olika intressenterna. I tabellen nedan finns en sammanfattning.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> För SMF: källa till riskkapital som förbättrar företagets affärsstruktur och kan hjälpa företaget att få tillgång till ytterligare finansiering genom lån osv. För investeringsfonden: högriskinvestering som kan ge stor avkastning. För offentliga myndigheter: en högriskinvestering som kan påverka andra kapitalkällor i positiv riktning och dessutom ge avkastning på investeringen. 	<ul style="list-style-type: none"> För SMF: försäljningen av en del av verksamheten försvagar ägarens intressen och släpper in minoritetsägare vars intressen måste tillgodoses. För investeringsfonden: en minoritetsandel i ett företag som kan bli svår att sälja när fonden vill realisera sin investering (exit), såvida inte företaget växer.

3.3 Dagens EU-stöd

Genom EU:s handlingsplan för riskkapital har ett antal insatser gjorts för att förbättra tillgången till riskkapital, däribland åtgärder för att förbättra regelverket. Därutöver kan stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) användas till **investeringar** i riskkapitalfonder.

3.4 Att tänka på när en aktiefond inrättas

När åtgärder för riskkapitalfinansiering skall genomföras finns det ett antal gemensamma faktorer som skall tillämpas; dessa behandlas i kapitel 8 i handledningen. När det gäller aktiefonder skall de offentliga myndigheterna dessutom ta hänsyn till följande särskilda faktorer:

Investeringspolicy – riskkapitalfonder måste ha en investeringspolicy och inrätta ett system för att följa den. Vissa framgångsrika fonder sköter sin investeringspolicy med hjälp av förvaltare från näringslivet som får frihet att välja investeringar utifrån en rad givna kriterier, dock i så hög utsträckning som möjligt på affärsmässiga grunder utan

externa begränsningar och på ett sätt som är förenligt med allmänpolitiska övergripande mål.

Realiseringsalternativ – det måste finnas ett system för utträdet, dvs. tillvägagångssätt för hur investeringarna skall realiseras (exit) då fonden upphör. Realiseringarna varierar i förhållande till hur framgångsrik investeringen varit. De mest framgångsrika investeringarna avyttras till industriella köpare eller börsintroduceras. Det är dock troligt att det i fonden står kvar ett antal små andelar i SMF som inte kan avyttras på detta sätt. Vissa fonder har ordnats så att dessa investeringar överförs till en separat enhet då fonden upphör, där de skall förvaltas till förmån för den aktuella regionen.

Garantier – i ett antal fall utfärdar de offentliga myndigheterna garantier som skall täcka finansieringen av bolagskapitalet, snarare än att myndigheterna själva tillhandahåller finansieringen. En sådan garanti innebär givetvis möjligheter till stor påverkan, men medför även en hög risk för de offentliga myndigheterna.

3.5 Regler för statligt stöd

EU-bestämmelser om statligt stöd som är tillämpliga på riskkapital

I likhet med alla delvis offentligfinansierade finansiella instrument, måste riskkapitalfonderna följa EU:s bestämmelser om statligt stöd.

I oktober 2001 utfärdade kommissionen riktlinjer för statligt stöd och riskkapital¹⁵ för att klargöra synen på tillämpningen av reglerna om statligt stöd i EG-fördragets artikel 87.1 i fråga om riskkapitalåtgärder. I riktlinjerna anges nya kriterier för riskkapitalåtgärdernas förenlighet med den inre marknaden.

När konkurrensaspekterna i föreslagna riskkapitalåtgärder skall bedömas kontrollerar kommissionen först om åtgärderna kan betraktas som statliga stöd. Detta bedöms på tre olika nivåer, nämligen huruvida åtgärderna utgör

- stöd till investerare,
- stöd till fond eller annat instrument genom vilket åtgärderna styrs (om det rör sig om en fond, bedöms huruvida fondstöd kan tilldelas på flera olika nivåer),
- stöd till de företag som investeringarna gäller, dvs. slutmottagarna.

3.5.1 Bedömning av huruvida riskkapitalåtgärder är förenliga med reglerna om statligt stöd

¹⁵ Statligt stöd och riskkapital, offentliggjort i EGT C 235, 21.8.2001, s. 3. Se även bilaga F.

I de fall en riskkapitalåtgärd bedöms innebära statligt stöd måste kommissionen bedöma huruvida stödet är förenligt med den inre marknaden enligt artikel 87.2–3. I fråga om regionalpolitiken har kommissionen godkänt tester för att avgöra om statligt stöd kan beviljas till riskkapitalåtgärder och om de kan betraktas som förenliga med den inre marknaden. När åtgärderna godkänns som förenliga med reglerna sker det oftast på grundval av artikel 87.3a och 87.3c.

Artikel 8.3 i EG-fördraget – stycken som rör riskkapitalåtgärder

- Artikel 87.3a omfattar stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning.
- Artikel 87.3c omfattar stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

Enligt reglerna för stöd till SMF och regioner kan stöd beviljas upp till en bidragsnivå som motsvarar en fastställd procentandel av vissa av det mottagande företags kostnader. Dessa kostnader kallas stödberättigade kostnader och utgörs i princip av fasta investeringar i mark, fastigheter, ny produktionsutrustning och immateriella tillgångar (patent, kunnande osv.), arbetskostnader i samband med fasta investeringar samt kostnader för konsulttjänster.

I praktiken har dock vissa riskkapitalåtgärder visat sig vara oförenliga med de allmänna reglerna. Svårigheterna rör

- inrättandet av en ”bidragsekvivalent” för kapitalet,
- komplikationer som uppstår när det skall fastställas ett samband med stödberättigade kostnader,
- avsaknaden av rättslig grund för att bevilja sådant stöd till åtgärder som syftar till att ge stöd till investerarna.

3.5.2 Grunder för beviljandet av riskkapitalåtgärder

I meddelandet om statligt stöd och riskkapital framgår det att kommissionen inte anser att det finns någon allmän marknadsstörning i fråga om riskkapital. Den konstaterar dock att det finns vissa luckor på marknaden när det gäller en del typer av investeringar under vissa stadier i ett litet eller medelstort företags livscykel. I fråga om regionalpolitik anser även kommissionen att det finns särskilda svårigheter i regioner som är stödberättigade enligt artikel 87.3a och 87.3c i EG-fördraget (stödområden).

Den principiella grund på vilken kommissionen kan bevilja riskkapitalåtgärder som ligger utanför de allmänna reglernas räckvidd är, enligt artikel 87.3a och 87.3c i EG-fördraget, att vissa typer av SMF som behöver investeringar under uppstarten och tidiga tillväxtskeden, framför allt innovativa företag och/eller företag med ny högteknologi, möter stora hinder när de behöver kapitalfinansiering med lägre belopp. En av de främsta faktorerna bakom detta ”kapitalglapp” är bristfällig information, investerarnas benägenhet att undvika risker, vilket särskilt drabbar SMF och företag i uppstarten, och de begränsade garantier och bakgrundsuppgifter om företaget som SMF kan ge potentiella investerare. Andra hinder mot att få tillgång till bolagskapital är höga transaktionskostnader och administrativa kostnader.

3.5.3 Kommissionens krav för att kunna fastställa marknadsstörningar

Kommissionen kräver bevis på att det förekommer marknadsstörningar innan den är redo att bevilja riskkapitalåtgärder som ligger utanför de befintliga reglernas räckvidd. Kommissionen kan dock acceptera förekomsten av marknadsstörningar när varje finansieringsrunda av riskkapitalåtgärder, som helt eller delvis finansieras med statliga stöd, omfattar maximalt 500 000 euro i generella fall, 750 000 euro i regioner som är berättigade till stöd enligt artikel 87.3c, och en miljon euro i regioner som är berättigade till stöd enligt artikel 87.3a.

Kommissionen kräver bevis på marknadsstörningar om de ovan angivna gränserna för transaktionernas omfattning överskrids.

3.5.4 Kriterier för att bedöma lagenligheten

Det finns en rad kriterier för bedömningen av huruvida riskkapitalåtgärder är förenliga med de regler för statligt stöd som kommissionen har angett i meddelandet om statligt stöd och riskkapital. Kriterierna bedöms enligt positiva och negativa aspekter. Alla aspekter väger inte lika tungt, och ingen enskild aspekt är avgörande; inte heller kan en kombination av aspekter betraktas som tillräcklig för att i sig innebära förenlighet. I vissa fall kan aspekternas tillämplighet, och den betydelse de tillmäts, bero på vilken typ av åtgärd det gäller. Kommissionen tar i sin bedömning hänsyn till de rådande regionala samhällsekonomiska förhållanden som ligger bakom den föreslagna åtgärden.

3.6 Exempel på riskkapitalfonder

I bilaga G finns exempel på riskkapitalfonder som inrättats med hjälp av strukturfonderna. I bilagan finns även **webblänkar till fallstudier** med beskrivningar av fonderna och kontaktadresser till dem. Tanken är att fler fallstudier skall läggas till så länge denna handledning är i bruk.

Företagsänglar

Sammanfattning

Företagsänglar ("onoterat, eller informellt, riskkapital") kan fylla en viktig funktion genom att på ett tidigt stadium tillhandahålla kapital till SMF. De ger också företagen rådgivning och mentorskap (både informellt och formellt) – vilket kan bli ett viktigt bidrag till ett litet eller medelstort företags utveckling.

Företagsänglar är normalt sett kapitalstarka privatpersoner som vill investera en del av sitt överskottskapital i nya satsningar. De aktuella personerna är ofta starkt motiverade företagare med bred erfarenhet av att driva egna företag.

Nätverk av företagsänglar kan hjälpa till att förmedla kontakter mellan potentiella investerare och SMF. Nätverken brukar inte undersöka investeringarnas potential – detta är något som investeraren och SMF själva måste göra för att nå en överenskommelse. Nätverken kan ta ut en avgift för framgångsrika investeringar eller en registreringsavgift.

Regionala utvecklingsprogram kan ha en uppgift när det gäller att förbättra systemen för att knyta kontakter mellan SMF som behöver kapitalförsörjning eller rådgivning och företagsänglar som är intresserade av att investera. I vissa regioner finns det redan verksamma nätverk som bidrar med kontaktförmedling – varav några finansieras av regionala myndigheter. EU har gett stöd till inrättandet av nätverk för företagsänglar och det finns olika nationella program som bidrar med hjälp.

De företag som företagsänglar investerar i får ibland också riskkapitalfinansiering från andra EU-stödda källor, till exempel riskkapitalfonder.

En mall som sammanfattar huvuddragen finns i bilaga A.

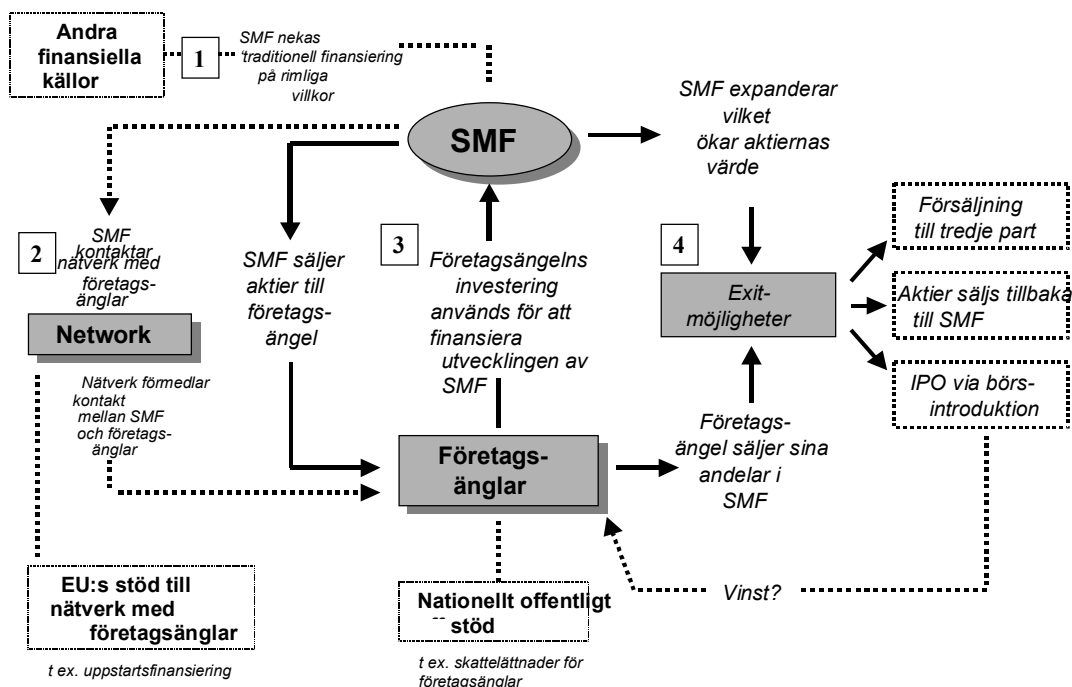
4.1 Så fungerar nätverk av företagsänglar i praktiken

Bild 2 visar hur nätverk av företagsänglar fungerar i praktiken. Sammanfattningsvis gäller följande:

- Ett nätverk inrättas och marknadsförs som en kontaktpunkt för investerare och företag – nätverket drivs av en eller flera personer.
- Nätverket förmedlar direktkontakt mellan potentiella investerare och SMF. Både SMF och företagsänglar kan betala en avgift för denna tjänst.

- Investeraren och det lilla eller medelstora företaget förhandlar fram en överenskommelse som innebär att företagsängeln tillhandahåller kapital och i många fall också rådgivning i utbyte mot aktieandelar i företaget. Båda parter skall vara överens och göra nödvändiga genomgångar.
- I många fall får inte företagsängeln någon betalning vid detta tillfälle, utan får avkastning i förhållande till ökningen i företagets värde. I andra fall kan en avgift avtalas fram.
- Så småningom kan företagsängeln sälja sin investering i företaget, i synnerhet när en industriell investerare förvärvar en andel.

Nätverk av företagsänglar i praktiken



Vissa medlemsstater har infört skatteincitament för att uppmuntra företagsänglar att förvärva aktieinnehav i SMF. Myndigheterna i Förenade kungariket tillåter exempelvis att investerare kvittar en del av sina investeringar mot inkomstskatten och beviljar undantag från skatt på kapitalinkomster. I USA har avsevärda skattelättnader på både inkomst och kapital bidragit till att utveckla den här formen av SMF-finansiering.

4.2 För- och nackdelar med nätverk av företagsänglar

Systemen med företagsänglar har både för- och nackdelar för de olika intressenterna. I tabellen nedan sammanfattas dessa.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> • För SMF: Kapitalförsörjning och rådgivning i ett tidigt utvecklingskede av företaget. Rätt rådgivning kan stärka företaget. • För investerare: Möjlighet till hög avkastning från investeringar i ett tidigt skede i företagets utveckling, i kombination med skattelättnader där sådana är möjliga. • För offentliga myndigheter: Program för företagsänglar kan öka tillgången till riskkapital och rådgivning till låga offentliga utgifter. 	<ul style="list-style-type: none"> • För SMF: En del av aktieinnehavet i företaget måste säljas. Vissa företag vill helst inte ta in externa investerare. • För investerare: Hög risknivå. Forskning visar att endast en av fem investeringar ger tillräckligt goda vinster. Minoritetsägande i ett litet eller medelstort företag ger små kontrollmöjligheter och kan bli svårt att avyttra. • För både investerare och SMF: Risk att förhållandet mellan investerare och chef vid det lilla eller medelstora företaget påverkas negativt.

4.3 Dagens EU-stöd

För att stimulera utvecklingen av konceptet med företagsänglar har ett mindre antal nätverk inrättats på regional och nationell nivå för att främja idéerna i regioner där konceptet ännu inte anammats. Nätverken är en plattform där SMF och företagsänglar kan komma i kontakt med varandra och ger företagen en potentiell tillgång till nya finansieringskällor. Kommissionen går in och medfinansierar genomförbarhetsstudier om inrättandet av sådana nätverk, liksom pilotprojekt för att inrätta regionala eller nationella nätverk.

4.4 Att tänka på vid stöd av nätverk av företagsänglar

Ett antal gemensamma faktorer kan tillämpas på inrättandet av samtliga åtgärder för riskkapitalfinansiering, vilka behandlas i kapitel 8 i handledningen. Beträffande nätverk med företagsänglar måste de offentliga myndigheterna dessutom beakta följande särskilda faktorer:

De offentliga myndigheternas roll vid kapitalförsörjningen – de offentliga myndigheternas uppgift vid inrättandet av nätverk med företagsänglar begränsas troligen till finansiellt stöd för dess ledning och initialkostnader, snarare än bidrag till investeringsfonderna i sig. De offentliga myndigheterna kanske vill börja med att kontakta nationella förbund för företagsänglar för att i samarbete med dem inrätta nätverk i en region där det ännu inte finns några.

Skapa företagarklimat – åtgärder för att inrätta nätverk med företagsänglar kan förbättra marknadens funktionssätt i och med att finansiering och rådgivning tillförs, men sådana initiativ brukar endast bli framgångsrika när det redan finns ett företagarklimat som stimulerar framväxten av nya företag. Inrättandet av ett nätverk med företagsänglar bör idealiskt sett utgöra en del av ett helt åtgärds paket för att stimulera framväxten av nya företag och främja ”villiga investerare”.

4.5 Regler för statligt stöd

Det finns inga särskilda regler om statligt stöd som gäller för inrättandet av nätverk med företagsänglar, men de generella bestämmelserna om statligt stöd är givetvis tillämpliga. I många fall kan det statliga stödbeloppet ligga under 100 000 euro och faller därmed inom bestämmelsen om *stöd av mindre betydelse*.

4.6 Exempel på nätverk med företagsänglar

Exempel på Nätverk med företagsänglar som inrättats med hjälp av strukturfonderna finns i bilaga G. I bilagan finns även webblänkar till fallstudier med beskrivningar av olika nätverk och kontaktadresser till dem. Tanken är att fler fallstudier skall läggas till så länge denna handledning är i bruk.

Lånekapital

Sammanfattning

Lån är den största externa finansieringskällan för små och medelstora företag och kan ofta fås med hjälp av offentligt stöd från riskkapital- eller lånefonder eller räntesubventionsprogram som båda är relativt vanliga instrument inom regional utveckling.

I likhet med riskkapitalfonderna (som ofta även erbjuder lånefinansiering) kan en renodlad lånefond som stöds av strukturfonderna få större inverkan om även privat kapital skjuts till. Hänsyn måste tas till låneperiodens längd och syfte, räntor och troliga kreditförluster på grund av inställda betalningar. I räntesubventionsprogram betalas inte stöddelen tillsammans med kapitalbeloppet, utan utbetalas separat i samma takt som kapitalbeloppet amorteras och räntor förfaller till betalning, vilket kan löpa över flera år. Subventionerna betalas antingen ut till långivande bank eller till låntagaren i form av en "ränterabatt".

Storleken på enskilda lån påverkar sannolikt de administrativa kostnaderna för fonden eller räntesubventionsprogrammet. Mindre lån är dyrare att administrera, men kan ha en särskilt stor betydelse för att avhjälpa glapp i finansieringsmöjligheterna.

Lånefonder kan vara inriktade mot specifika grupper och är sannolikt ett av de främsta medlen för att stödja framväxten av mikroföretag.

Bedömningen av låntagarens kreditvärdighet är ett avgörande moment. Lånefonder är inte avsedda att ersätta långivning på kommersiella villkor – om ett litet eller medelstort företag som söker lån kan få finansiering från en källa på den öppna marknaden skall den vända sig dit. På samma sätt utesluts troligen små och medelstora företag med mycket låga kreditrisker (inklusive dem med säkerhet). Målet är att hitta de lämpligaste låntagarna från den grupp som återstår.

En mall med huvuddragen finns i bilaga A.

5.1 Så fungerar lånefonder och räntesubventionsprogram i praktiken

I områden som är berättigade till stöd från strukturfonderna inrättas låneprogrammen som lånefonder eller räntesubventionsprogram med SMF som mottagare och syftar till att stimulera framväxten av SMF, främja lokal och regional ekonomisk tillväxt och, inte minst, stimulera skapandet av nya arbetstillfällen.

I fråga om små lån övergår låneprogrammen till att handla om mikrokrediter som är inriktade på att hjälpa mikroföretag och särskilda sociala grupper, vanligtvis på villkor som är mindre affärsmässiga än i mer storskaliga insatser.

Diagrammet på nästa sida visar hur en lånefond eller ett räntesubventionsprogram kan fungera i praktiken. Sammanfattningsvis gäller följande:

- Lånefonden eller räntesubventionsprogrammet inrättas för en fastställd tidslängd och finansieras genom en kombination av nationella medel och EU-medel, kompletterade med finansiering från den privata sektorn (1). Privatfinansieringen kan bestå av banklån eller andra former av lån.
- Fonden eller programmet kan medfinansieras av strukturfonderna med garantier från EIB eller EIF (2).
- Fonden eller programmet har tydliga investeringsmål, bland annat att de låntagare som väljs ut skall kunna bidra till att uppfylla regionala utvecklingsmål och ha lämplig kreditprofil, men inte kunna få kapital från källor på den öppna marknaden (3).
- SMF ansöker om lån hos fonden eller hos en bank som driver eller deltar i ett räntesubventionsprogram, och en bedömning görs av det ansökande företags kreditprofil, affärsplan och mål (4).
- Den räntesats som tas ut av fonden ligger antingen på affärsmässig nivå, vanligtvis på en nivå som motsvarar fondens kostnader plus fyra till sex procent, eller en något lägre nivå, tack vare att offentligt kapital har investerats i fonden. I det förstnämnda fallet kan den effektiva ränta som låntagaren betalar reduceras genom en räntesubvention eller rabatt (5).
- I räntesubventionsprogram kan antingen den ränta som tas ut av banken ligga på en affärsmässig nivå, varvid låntagaren får en ränterabatt som minskar den effektiva ränta som skall betalas, eller ligga på en något lägre nivå än på den öppna marknaden, eftersom det finns avtal om att banken får en räntesubvention som för upp den inkommande räntan till en mer affärsmässig nivå (5).
- Under investeringsperioden övervakar den fond eller bank som förvaltar räntesubventionsprogrammen investeringen och står ibland för rådgivning till det lilla eller medelstora företags ledning (6).
- Så småningom amorterar SMF lånet eller inställer betalningarna om det inte lyckas finansiellt (7). I de fall räntesubventionerna betalas till banken för att ge låntagaren lägre ränta kan programmet stödjas av ett garantisystem varigenom

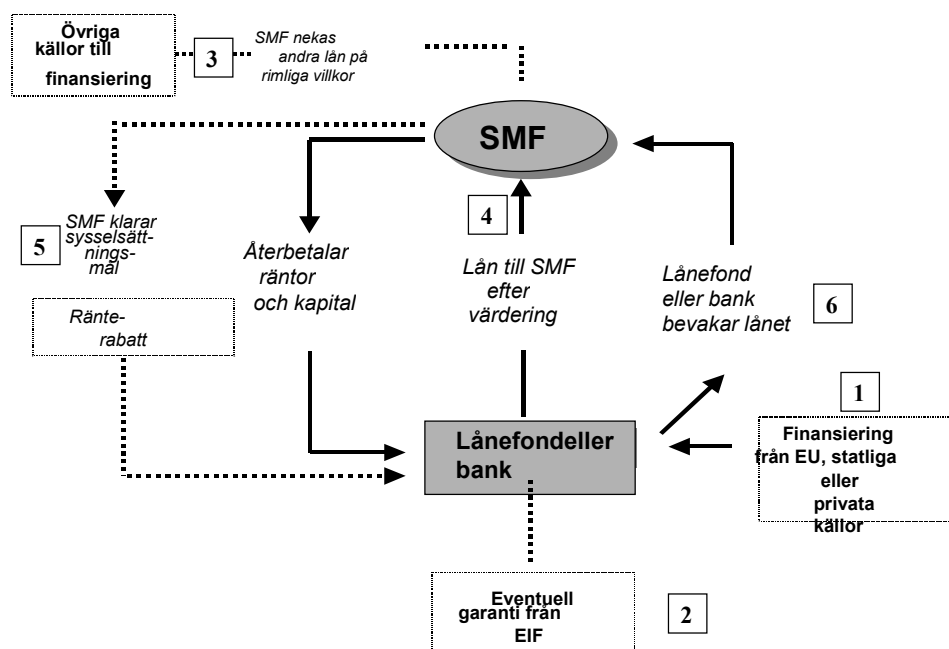
banken delvis kompenseras för kreditförluster till följd av uteblivna betalningar.

Vid slutet av lånefondens livstid amorteras lånen, och eventuella kvarstående medel hålls kvar för reinvestering i enlighet med de ursprungliga målen (regel 8 i bilaga B till bestämmelserna för stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna). Samma förhållande gäller för räntesubventionsfonderna, med undantaget att kommissionen kräver att de subventioner, som vid programperiodens slut skulle betalas för lån som inte är helt återbetalda, omvandlas till kapital och sätts in på ett spärrat konto eller betalas ut till låntagaren.

Räntesubventioner som finansieras av EU och/eller nationella bidrag och som antingen betalas till banken eller låntagaren som en ränterabatt minskar den effektiva räntan för SMF med normalt sett mellan en och tre procent. De myndigheter som ansvarar för genomförandet av sådana program är enligt strukturfondsförordningen skyldiga att föra kontrolluppgifter på antalet företag som får stöd, hur många arbetstillfällen som skapas osv. I de fall ränterabatterna medfinansieras via strukturfonderna är de normalt sett försedda med villkor, som att det lilla eller medelstora företaget som stöds skall uppfylla vissa mål, till exempel vad gäller skapandet av arbetstillfällen eller storleken på nya investeringar. En rabatt på en tredjedel av räntekostnaderna är inte ovanligt i sådana sammanhang.

I diagrammet nedan syns hur lånefonder och räntesubventionsprogram fungerar i praktiken.

Så fungerar lånefonder och räntesubventionsprogram i praktiken



Det finns givetvis en rad varianter av denna grundmodell.

- De privata investeringarna i lånefonder utgörs ofta av banklån. Med införandet av euron har kapitalmarknaderna inom EU fördjupats och lånefonderna kan överväga en obligationsemission – att minska antalet mellanled kan bidra till att sänka kapitalkostnaderna för lånefonderna.
- Vissa program har mycket specifika behörighetskriterier och målmarknader, till exempel kvinnliga eller unga företagare och mikroföretag, medan andra är öppna för flertalet SMF.
- Vissa fonder ställer delar av sitt kapital till förfogande för mikrokrediter. Att handlägga mikrokrediter medför en rad specifika krav, vilket behandlas i ett senare kapitel.
- Typerna av lån kan variera och aktiekapitalfinansiering kan också tillhandahållas. När det gäller större lån kan fonderna erbjuda lån i form av konvertibler, som innebär att fonden kan konvertera hela eller delar av ett lån till kapital om företaget blir framgångsrikt.

5.2 För- och nackdelar med låneprogram

Låneprogrammen har både för- och nackdelar för de olika intressenterna. I tabellen nedan finns en sammanfattning av dem.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none">• Låneprogrammen utgör en stor kapitalkälla för SMF som behöver finansiera sin utveckling.• Vissa låneprogram kan erbjuda lån utan säkerhet, vilket underlättar SMF:s kapitalförsörjning.• För offentliga myndigheter: En medelriskinvestering som har goda förutsättningar att öka andra kapitalkällor och därmed skapa förutsättningar för att hela eller delar av den ursprungliga investeringen blir disponibel för återanvändning.	<ul style="list-style-type: none">• Långgivare kräver vanligtvis en säkerhet eller gör en kreditvärdering enligt en poängskala som kan fungera diskriminerande mot företag i uppstarten, eftersom de ofta saknar säkerhet och därför måste betala en garantipremie för att få kredit.• Lån måste kombineras med andra finansieringsformer, däribland tillräckligt stort eget bolagskapital.

5.3 Dagens EU-stöd

I de regioner som är behöriga för stöd från strukturfonderna, kan ERUF-stöd vara tillgängligt både för lånefonder och finansieringen av räntesubventionsprogram i syfte att uppnå specifika eller allmänna mål, såsom ökad andel kvinnliga företagare eller stimulans till SMF att göra nya investeringar och skapa fler arbetstillfällen.

Europeiska investeringsfonden (EIF) medfinansierar också vissa typer av låneprogram, till exempel sådana lånefonder som är inriktade på företag i uppstartsfasen.

5.4 Att tänka på när ett låneprogram inrättas

Ett antal faktorer är gemensamma för inrättandet av alla åtgärder för riskkapitalfinansiering. Dessa behandlas på annan plats i handledningen. När det gäller lånefonder och räntesubventionsprogram måste de offentliga myndigheterna ta hänsyn till ytterligare några aspekter, nämligen följande:

- Tillgängligheten till lån på regional nivå och på kommersiella villkor för olika typer av SMF och kravet att inte störa marknaden.
- Offentliga myndigheters roll när det gäller att tillhandahålla lån.
- I vilken omfattning finansieringen från den privata sektorn kan påverkas.

5.5 Regler för statligt stöd

Enligt reglerna för statligt stöd måste man fastställa om det föreligger statligt stöd genom att bedöma om den ränta som tas ut är marknadsmässig. Om det finns inslag av stöd i lånen måste de kopplas till stödberättigade kostnader, och de maximisatser som anges i reglerna om SMF och regionala stöd (se kapitel 1) är tillämpliga.

5.6 Exempel på låneprogram

I bilaga G finns exempel på låneprogram som inrättats med hjälp av strukturfonderna. I bilagan finns även webblänkar till fallstudier med beskrivningar av programmen och kontaktadresser för dem. Tanken är att fler fallstudier skall läggas till så länge denna handledning är i bruk.

Mikrokrediter

Sammanfattning

Affärssegmentet "mikrokrediter" är relativt nytt inom europeisk finansiering och är en produkt som avser att underlätta ensamföretagare och mikroföretag att få tillgång till lägre finansieringsbelopp. Företagen har i regel inte möjlighet att använda de vanliga banknätverken eftersom det rör sig om små lånesummor och kostnaderna för kreditvärdering är höga samtidigt som riskerna vid företagets uppstartsfas är höga.

Mikrofinansieringen – som normalt sett understiger 10 000 euro – kan vara inriktad på mycket specifika målgrupper av enskilda personer eller mycket små företag. Följande är exempel på vanliga program:

- Program för mikroföretag – dessa omfattar en lång rad instrument, varav några tas upp i andra kapitel i handledningen (t ex. lån och ömsesidiga kreditgarantiföreningar). Gemensamt för dem är att finansieringen är avsedd för ensamföretagare eller små företag med färre än fem anställda.
- Finansiering för missgynnade sociala grupper – till exempel kreditprogram för unga, arbetslösa, personer med särskilda behov, etniska minoriteter osv. (går ibland under beteckningen "social" finansiering).

Mikrofinansieringsinstrumenten skiljer sig i grunden inte från dem som beskrivs i handledningens föregående kapitel – framför allt inte från låneprogram och ömsesidiga kreditgarantiföreningar. Skillnaden ligger i att de riktas mot mycket specifika målgrupper och vanligtvis rör mindre belopp. I likhet med övrig riskkapitalfinansiering ligger betoningen på finansiering som skall återbetalas eller förlängda krediter, snarare än renodlade bidrag.

En mall som sammanfattar huvuddragen finns i bilaga A.

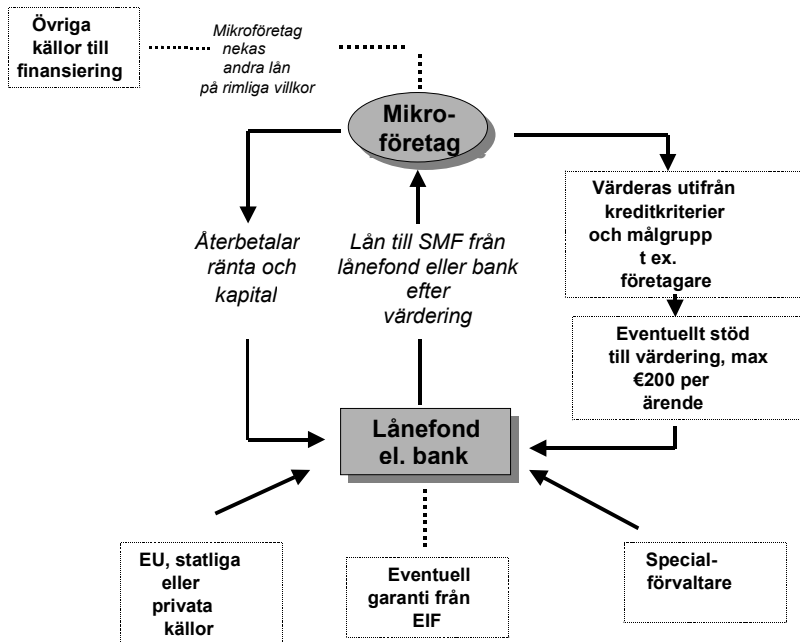
6.1 Så fungerar mikrokrediter i praktiken

Hanteringen av mikrokrediter har mycket gemensamt med lånesektorn. De främsta skillnaderna är följande:

- De höga kostnaderna för kreditvärdering i förhållande till lånets storlek.
- De höga kostnaderna för administrationen av lånet i förhållande till lånets storlek.

Till följd av detta genomförs många mikrofinansieringsprogram av specialiserade byråer. Byråerna kan inrättas i just detta syfte eller höra samman med en befintlig finansinstitution, till exempel bank. En sammanfattning av faktorerna syns nedan.

Så fungerar mikrokreditprogram i praktiken



6.2 För- och nackdelar med mikrokrediter

Mikrokrediter har både för- och nackdelar för de olika intressenterna. I tabellen nedan finns en sammanfattning.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> Bemöter en marknadsstörning vid start och utveckling av mikro företag. Vissa mikrofinansieringsprogram kan erbjuda lån utan säkerhet, vilket underlättar finansieringsmöjligheterna för SMF. För offentliga myndigheter: Ett sätt att utveckla mikro företag och nå ut till missgynnade grupper. 	<ul style="list-style-type: none"> Kostnaderna för att lägga upp och administrera lånen är höga i förhållande till de aktuella lånesummorna.

6.3 Dagens EU-stöd

Mikrokreditprogram stöds via några av de allmänna strukturfondsprogrammen och genom särskilda program för "Innovativa åtgärder" som finansieras av ERUF. Via EIF infördes under 2001 ett låneprogram för mikrokrediter (krediter på upp till 25 000 euro) som ingår i SMF-instrumentet i EIB:s regi. Genom programmet stöds garantiprogram inom mikrokreditprogrammen.

EIF har också nyligen infört ett garantiprogram för mikrokrediter genom vilket kostnader för värdering i ett ärende återbetalas (200 euro per ärende) och den största borgensmannens motförbindelse garanteras med upp till 75 procent. Programmets främsta mål är att överbrygga de största svårigheterna inom mikrofinansiering i fråga om kostnader för låneadministration och anskaffandet av säkerhet.

6.4 Att tänka på när ett mikrokreditprogram inrättas

Det finns ett antal specifika aspekter att ta hänsyn till vid inrättandet av ett mikrokreditprogram (gemensamma aspekter behandlas i kapitel 8).

Driftskostnader – hur kan förhållandet mellan driftskostnader och lån minimeras – genom enhetliga kreditvärderingsrutiner eller på annat sätt?

Specialiserade byråer – i vissa länder finns det ytterligare rättsliga komplikationer i samband med hanteringen av mikrokreditprogram. Med tanke på att standardbeloppen vid mikrokreditprogram i regel är för låga för att vara affärsmässigt hållbara (på grund av höga transaktions- och uppläggskostnader) delegerar ofta de finansinstitutioner som ansvarar för finansieringen hanteringen, administrationen och utbetalningen av mikrolån till organisationer som inte har rättslig ställning som finansinstitutioner. I vissa länder är andra organ än finansinstitutioner förhindrade av nationell lagstiftning att betala ut lån. Förhållandena i varje land måste därför kontrolleras.

Garantier – kan det vara lämpligt att stödja programmet med en garanti från en byrå inom offentlig sektor, eventuellt understödd av en EIF-garanti?

6.5 Regler för statligt stöd

Mikrokreditprogram kan utgöra statligt stöd till företaget. I flertalet fall av mikrokreditärenden understiger det aktuella statliga stödbeloppet 100 000 euro och bör därför omfattas av bestämmelserna för *stöd av mindre betydelse*.

6.6 Exempel på mikrofinansieringsprogram

I bilaga G finns exempel på mikrofinansieringsprogram som inrättats med hjälp av strukturfonderna. I bilagan finns även webblänkar till fallstudier med beskrivningar av programmen och kontaktadresser för dem. Tanken är att fler fallstudier skall läggas till så länge denna handledning är i bruk.

Garantiprogram

Sammanfattning

En garanti är ett rättsligt bindande åtagande som görs av tredje part att betala ett resterande lånebelopp inklusive obetalda räntor om huvudgäldenären ställer in betalningarna.

Garantifonder eller ömsesidiga kreditgarantiföreningar utfärdar garantier till små och medelstora företag för att underlätta tillgången till extern finansiering (framför allt lånebaserad, men även i form av kapitalandelar) i utbyte mot en avgift som skall täcka både risker och administrations- och uppläggskostnader. Garantier är ett lämpligt finansiellt instrument i de fall SMF inte kan ge långivaren – normalt sett en bank eller ett leasingföretag – nödvändig säkerhet för att få tillgång till finansieringen på rimliga villkor. Garantiinstrumentet utnyttjas vanligtvis av nya företag i uppstarten och snabbväxande innovationsinriktade företag.

Det finns två huvudsakliga typer av garantiprogram som har en del liknande egenskaper:

- Garantifonder – är vanligen offentligfinansierade av regionala eller nationella myndigheter. De ger antingen garantier direkt till SMF eller indirekt via avtal om motförbindelser som ingås av ömsesidiga kreditgarantiföreningar. Vissa garantifonder erbjuder också lån riktade till SMF/mikroföretag.*
- Ömsesidiga kreditgarantiföreningar – inrättas av SMF, branschförbund eller handelskamrar, ibland i partnerskap med banker. Genom att gå samman i ett kooperativ kan ömsesidiga kreditgarantiföreningar förhandla fram banklån på förmånliga finansiella villkor och kan även ofta ge företagsstöd till sina kunder tack vare en omfattande specialkunskap om de olika branscher de är verksamma inom.*

Garantier baseras på principen om riskdelning mellan lånegivande institution och garantiföreningen, som normalt sett täcker mellan 40 och 80 procent av lånets värde, och därmed markant minskar risknivån för den lånegivande institutionen.

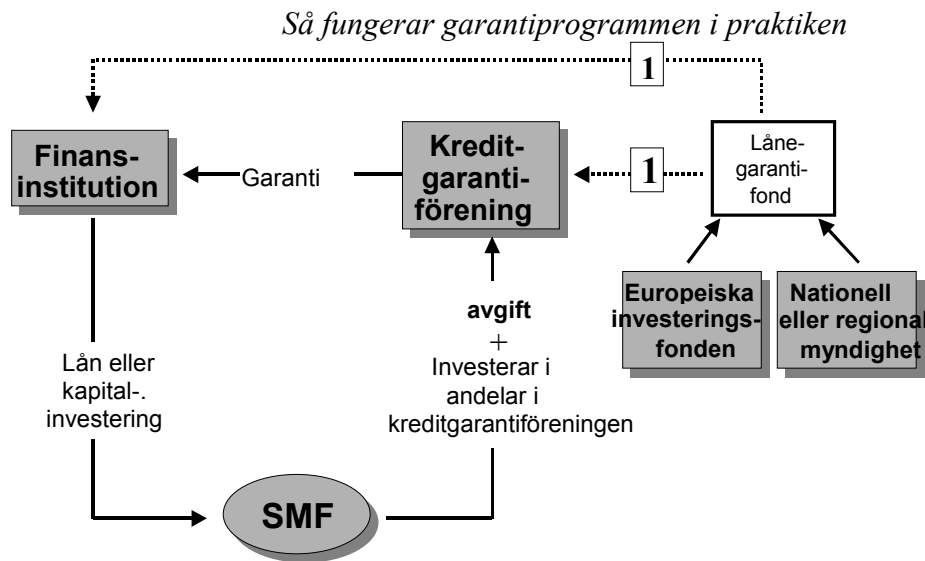
I regionalpolitiska sammanhang kan garantiprogrammen fylla en viktig funktion för att förbättra kapitalförsörjningen, påverka finansieringen från den privata sektorn och stimulera framväxten av SMF och positiva bieffekter såsom ekonomisk tillväxt och skapandet av nya arbetstillfällen. Partiella garantier för kreditförluster avtalas ibland fram inom räntesubventionsprogrammen (se "Lånekapital").

En mall som sammanfattar huvuddragen finns i bilaga A.

7.1 Så fungerar garantiprogrammen i praktiken

Diagrammet på nästa sida visar hur garantifonder och kreditgarantiföreningar fungerar i praktiken. I korthet gäller följande:

- SMF ansöker om lån hos en finansinstitution.
- Om finansinstitutionen så begär kan SMF ansöka om garanti från en ömsesidig kreditgarantiförening eller garantifond för en del av lånet.
- Efter en omfattande värdering av affärsplanens hållbarhet och en riskbedömning på grundval av en rad olika kriterier ger den ömsesidiga kreditgarantiföreningen **eller** garantifonden banken en garanti som gör att SMF får tillgång till lånefinansieringen.
- SMF betalar en premie till den ömsesidiga kreditgarantiföreningen eller garantifonden (normalt sett en procent per år på utestående garantibelopp). När det gäller garantier utfärdade av en ömsesidig kreditgarantiförening betalar SMF en andel av föreningens kapital. Premien kan på begäran återbetalas när åtagandet upphör.
- I vissa länder (t ex. Spanien; Tyskland med garantisystem för ”icke-banker”; Italien med ”uppstartsprogram”) kan det lilla eller medelstora företaget få garantier från en garantiinstitution innan det vänder sig till valfri långivare.
- När det gäller SMF-garantier som stöds av en motförbindelse från EIF fördelas risken mellan den ömsesidiga kreditgarantiföreningen eller garantifonden och den som står för motförbindelsen, utan att någon ytterligare riskvärdering görs. I flertalet fall tar inte den som står för motförbindelsen ut någon avgift av kreditgarantiföreningen eller garantifonden.
- Om företaget inte kan amortera lånet – och på grundval av de villkor som tydligt fastställts i kontraktet – återbetalar borgensmannen långivaren direkt efter det att företaget anmält att det inställer betalningarna. Företagets säkerhet säljs därefter och eventuella förluster som uppstår täcks av kreditgarantiföreningen eller garantifonden. När det gäller garantier som backas upp med en motförbindelse kan kreditgarantiföreningen eller garantifonden ersättas av den som står för motförbindelsen för en del av förlusterna och minska risken att tvingas ställa in betalningarna.



Det finns många varianter av denna grundläggande modell.

- Vissa program riktar sig till särskilda grupper (unga företagare, kvinnliga företagare), särskilda typer av investeringar (t ex. i innovativa företag, för att öka tillgången till riskkapital), medan andra riktar sig till särskilda sektorer (t ex. hantverk, industri osv.).
- Andelen av lånebeloppet som täcks av garantin varierar mellan 40 och 80 procent. De avgifter SMF måste betala för garantin varierar beroende på ett antal faktorer – garantiperiodens längd, riskvärderingen och hur stor andel av lånet som omfattas av garantin. Även övriga förhållanden och villkor varierar.
- Typen av sponsrande organisationer varierar också: renodlade garantifonder är beroende av anslag från organisationer inom den offentliga sektorn såsom nationella eller regionala myndigheter, medan privata eller blandade kreditgarantiföreningar ägs och drivs av en kombination av SME-företrädare, banker och andra finansiella intermediärer.
- Omfattningen av och karaktären på det stöd som är tillgängligt från de offentliga myndigheterna varierar mellan länderna och regionerna.
- Mängden rådgivning och stöd som ges till SMF varierar avsevärt. I vissa fall är **kreditgarantiföreningens** roll begränsad till att enbart bevilja garantin, medan garantin i andra fall erbjuds som en del av ett helt tjänstepaket, däribland företagssupport och framstegsövervakning.

Kreditgarantiföreningar regleras vanligtvis genom nationella finansiella bestämmelser. När de får offentligt stöd måste kreditgarantiföreningarna även följa EU:s regler för statligt stöd.

7.2 För- och nackdelar med garantiprogram

I tabellen nedan finns en sammanfattning av garantiprogrammens för- och nackdelar för de olika intressenterna.

Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> • Underlättar tillgången till lånekapital på förmånliga finansiella villkor för de små och medelstora företag (t ex. egenföretagare, mikroföretag, företag i uppstartsfasen) som annars har svårt att få finansiering (betalningsanmärkningar, liten eller ingen säkerhet, bristfälliga uppgifter om företagets bakgrund). • Principen med riskfördelning mellan kreditgarantiföreningen eller fonden och lånegivande institution minskar riskerna och får en hävstångseffekt på utlåningen från den privata sektorn. Den minskar också kapitalkraven enligt Baselreglerna. • För offentliga myndigheter: Kreditgarantiföreningar och garantifonder bidrar till påverka den privata sektorns finansiering till förmån för SMF och regional utveckling i vidare bemärkelse. • Strikta värderingar och ingående kunskap om de olika branscher i vilka kunderna är verksamma minskar risken att SMF ställer in betalningarna. • Kreditgarantiföreningar och garantifonder innebär lokala tillskott och skräddarsydd företagssupport och rådgivning. • Kreditgarantiföreningar och garantifonder kan återanvända sitt kapital. De har hög utväxlingseffekt (genomsnittligt nyckeltal för skuldsättningsgraden är tio gånger garantikapitalet) och låg nivå för inställda betalningar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kreditgarantiföreningar och garantifonder täcker vanligtvis endast en del av kreditrisken och gäller oftast bara för en liten del av de finansiella instrumenten. • Program som stöds av EIF kan inte utnyttjas för att finansiera rörelsekapital och det finns bara ett fåtal program för att täcka investeringar i bolagskapital. • Genom att minska bankernas risker kan garantiprogrammen även bidra till att bankerna i lägre utsträckning behandlar nya låneansökningar. • Graden av stöd från offentliga myndigheter till kreditgarantiföreningar och garantifonder varierar inom EU och är framför allt beroende av rådande bankklimat (t.ex. Förenade kungariket, Irland, Sverige, Grekland).

7.3 Dagens EU-stöd

Europeiska investeringsfonden (EIF) ger stöd till kreditgarantiföreningar i form av motförbindelser för de åtaganden som ingåtts av garantifonder och ömsesidiga kreditgarantiföreningar.

Under perioden 1998–2001 erbjöd garantiinstrumentet för SMF en täckning på 50 procent av garantifondernas förluster. Garantifonderna förväntas i gengäld öka sin riskprofil genom att stödja mer riskfyllda investeringar i SMF i syfte att främja tillväxt och sysselsättning. Stöd gavs antingen direkt till kreditgarantiföreningarna eller via mellanled, till exempel offentligfinansierade garantiprogram.

Det fleråriga programmet 2002–2006 bygger vidare på det arbete som gjordes inom det förra programmet och ger ytterligare stöd beträffande motförbindelser för mikrolån och investeringar inom informations- och kommunikationsteknologi. Garantiprogrammet är nu även öppet för EU:s ansökarländer.

Inför EU-medlemskapet har EU ställt finansiella subventioner till förfogande för att hjälpa till att inrätta nya ömsesidiga kreditgarantiföreningar i EU:s nya medlemsstater och/eller verksamhetsområden. Subventionerna täcker upp till 50 procent av kostnaden för genomförbarhetsstudier.

7.4 Att tänka på när garantiprogram inrättas

Det finns ett antal gemensamma faktorer vid inrättandet av åtgärder för riskkapitalfinansiering inom regionalpolitiken – dessa behandlas i en annan del av handledningen. Vad beträffar kreditgarantiföreningar och garantifonder måste de offentliga myndigheterna beakta följande aspekter:

Genomförbarhetsstudie – genomförbarhetsstudien måste omfatta avhjälpandet av marknadsstörningar, undvikande av snedvriden konkurrens gentemot befintliga aktörer inom den privata sektorn som erbjuder lånefinansiering, behovet av stabila centrala styrstrukturer för att garantera ansvarsfrågan och behovet av ingående lokal kännedom om den lokala verksamhetsmiljön/bankkulturen innan en garantifond inrättas.

Typ av garantiprogram – bör de offentliga myndigheterna stödja inrättandet av offentligfinansierade garantifonder som hanterar garantier till SMF direkt, eller bör det offentliga stödet administreras med hjälp av ett mellanled, till exempel en ömsesidig kreditgarantiförening?

Regelsystem – särskilda mekanismer och förfaranden måste inrättas för att kontrollera ansökningar, bedöma och regelbundet övervaka riskerna samt reglera transaktioner mellan SMF och långivande institutioner.

EU-regler om statligt stöd – garantier måste i likhet med alla finansiella instrument som delvis finansieras av offentliga myndigheter följa EU:s regler om statligt stöd. Förutom bestämmelser som är tillämpliga på program för riskkapitalfinansiering i allmänhet finns det även ett antal regler som särskilt gäller garantiprogram.

7.5 Regler för statligt stöd

Kommissionen offentliggjorde i mars 2000 detaljerade riktlinjer för tillämpningen av EG-fördragets artikel 87 och 88 om statligt stöd i form av garantier¹⁶. Följande villkor

¹⁶Tillkännagivande från kommissionen om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier, EGT C 71, 11.03.2000, s. 14. Se även bilaga F.

måste uppfyllas om ett lånegarantiprogram inte skall anses vara statligt stöd; i sådana fall måste det anmälas, såvida det inte kan räknas som ett stöd av mindre betydelse.

EU-meddelande om statliga stöd till garantiprogram

- Garantier får inte ges till låntagare i finansiella svårigheter.
- Förmånstagare (t ex. låntagare) bör i princip kunna få ett lån på affärsmässiga villkor på finansmarknaden utan statliga ingrepp.
- Garantierna måste höra samman med en specifik finansiell transaktion, utfärdas för ett angivet maximibelopp och får inte täcka mer än 80 procent av varje utestående lån eller annat finansiellt åtagande (undantaget obligationer och liknande instrument) och får inte löpa över obestämd tid.
- Villkoren i programmet måste baseras på en realistisk riskbedömning så att de premier som förmånstagaren betalar in troligtvis innebär att det är självfinansierande.
- Programmet måste ange finansiella villkor för framtida garantier, och den övergripande finansieringen av programmet måste ses över minst en gång per år.
- Premierna måste täcka både de risker som hör samman med garantiåtagandet och programmets administrativa kostnader, inklusive en affärsmässig avkastning på kapitalet i de fall staten bidrar med startkapitalet vid programmets inrättande.

I de fall det rör sig om stöd måste förmånstagare (låntagare/långivare) fastställas. Därefter måste det göras en bedömning av huruvida stödet hade ansetts lagenligt om samma regler hade gällt en annan typ av stödåtgärd. Dessutom måste garantiutfästelsen i avtalet sammankopplas med specifika villkor, som till och med kan omfatta en skyldighet att försätta företaget i konkurs. Medlemsstaterna måste, genom ett officiellt anmälningsförfarande innan programmet påbörjas, meddela kommissionen om samtliga förslag till statliga stöd som överstiger en bidragsekvivalent på 100 000 euro. Kommissionen avgör sedan huruvida förslagen är förenliga med reglerna för statligt stöd.

7.6 Exempel på garantiprogram

I bilaga G finns exempel på garantiprogram som inrättats med hjälp av strukturfonderna. I bilagan finns även webblänkar till fallstudier med beskrivningar av programmen och kontaktadresser för dem. Tanken är att fler fallstudier skall läggas till så länge denna handledning är i bruk.

Att inrätta nya program

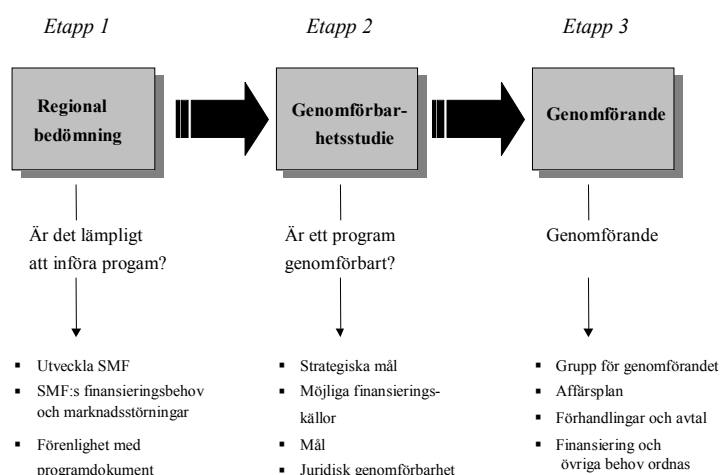
I detta kapitel beskrivs de viktigaste åtgärderna vid inrättandet av ett program för riskkapitalfinansiering. I kapitel 9 beskrivs god praxis vid programgenomförandet.

8.1 Översikt

Det finns ett antal gemensamma åtgärder som bör vidtas av regionala myndigheter och deras partner vid inrättandet av nya EU-stödda åtgärder för riskkapitalfinansiering.

- *Etapp 1* – En bedömning bör göras av huruvida ett riskkapitalfinansieringsprogram bidrar till de **regionala utvecklingsmålen**.
- *Etapp 2* – Om bedömningen leder till positiva slutsatser bör därefter en **genomförbarhetsstudie** göras för att undersöka de olika alternativen i fråga om hur riskkapitalfinansieringsprogrammet skall fungera, tänkbara finansieringskällor, mål, förenlighet med EU:s regler för statligt stöd osv.
- *Etapp 3* – Om genomförbarhetsstudien leder till positiva slutsatser och efter diskussioner med centrala parter (myndigheter på nationell, regional och EU-nivå, privata sektorn, organisationer för företagssupport osv.), blir nästa steg att förbereda en fullständig affärsplan som leder till programmets **genomförande**.

I diagrammet nedan sammanfattas etapperna och förbindelselänkarna mellan dem.



Erfarenheten visar att det kan ta flera år från start till den etapp där kapital samlas in och förvaltare utses för att i realiteten leda riskkapitalfinansieringsprogrammet. Att det är viktigt att göra omfattande förundersökningar framgår av det faktum att flera

initiativ under strukturfondernas förra programperiod måste avslutas på grund av komplikationer som borde ha förutsetts på planeringsstadiet. Professionell rådgivning behövs i många frågor och på ett tidigt stadium kan det vara lämpligt att kontakta några av de organisationer som finns förtecknade i den här handledningen. Möjligheten att söka upp liknande program som redan genomförts och diskutera med dess ansvariga bör tas tillvara.

Nedan finns en mer detaljerad genomgång av de olika etapperna i utvecklingsprocessen vid nya riskkapitalfinansieringsprogram.

8.2 Bidrag till regionala utvecklingsmål (etapp 1)

I strukturfondsförordningen förs riskkapitalfinansiering fram som ett instrument för regional utveckling, men det finns flera specifika punkter som bör undersökas för att ta reda på om ett program kan införas.

- Är **utvecklingen av SMF** ett av målen för strukturfondsprogrammet? Finns det särskilda mål, såsom främjandet av vissa sektorer med tillväxtpotential eller hjälp till personer från missgynnade grupper att starta eget företag?
- Är **finansieringen av SMF** ett av de hinder som skall övervinnas, eller finns det andra hinder för framväxten av SMF?
- Om finansiering av SMF är ett krav, uppfyller då något av de **stödprogram** som anges i detta dokument kraven?
- Vilka bestämmelser i **programdokumentet** behandlar inrättandet av ett stödprogram och är den (vägledande) nivån på anslagen från EU och nationella medel tillräckliga?
- Vilka bevis finns det för att det föreligger **marknadsstörning**? Ett glapp i den befintliga kapitalförsörjningen kan utgöra bevis för att det kanske föreligger marknadsstörningar.

Om en åtgärd för riskkapitalfinansiering ingår bör några, om än inte alla, av dessa punkter tas upp i programdokumentet. Med tanke på eventuella tidsförskjutningar mellan programmets antagande och genomförande kommer det med all säkerhet att finnas behov av att uppdatera bedömningen, antingen genom att söka i den senaste forskningen eller genom att göra nya undersökningar. Detta kan normalt sett omfatta undersökningar för att utröna företagets behov i fråga om finansieringsmetoder.

Etappen bör mynna ut i en strategisk undersökning för att bekräfta (i vederbörliga fall) att det går att införa ett program och vilka typer av program som kan användas.

8.3 Riskkapitalfinansieringsprogrammets genomförbarhet (etapp 2)

Sedan behovet av att inrätta ett riskkapitalfinansieringsprogram har fastställts utifrån ett regionalpolitiskt perspektiv måste man avgöra om projektet är tekniskt genomförbart. Syftet med denna etapp är att avgöra huruvida man skall gå vidare till genomförandet eller inte. De viktigaste punkterna är följande:

- Vilken typ av **strategiska målsättningar** bör fastställas på grundval av bedömningen att det föreligger en marknadsstörning – vilken/vilka typer av riskkapital skall erbjudas, vilka är de tänkta förmånstagarna osv. – och är detta förenligt med reglerna om statligt stöd?
- Hur mycket **finansiering** krävs det och var kan den hämtas – källor inom EU, nationella/regionala myndigheter, privata sektorn osv.?
- Vilka alternativ finns det för **central organisation och ledning**, med hänsyn till de råd som ges i strukturfondsförordningarna (se bilaga B)?
- Vilka **finansiella målsättningar och övriga mål** kan vara rimliga, och är riskkapitalfinansieringsprogrammet finansiellt bärkraftigt vid olika hypotetiska förhållanden (t ex osäkra fordringar, subventionsnivåer)?
- Skulle programmet uppfylla samtliga **rättsliga krav**, inklusive **nationella bestämmelser** och **gemenskapens regler om statligt stöd**?
- Vilken inställning har de **regionala och nationella myndigheterna** och vilka ärenden, om några, behöver diskuteras med **Europeiska kommissionen**?
- Vilket slags byrå skulle kunna **genomföra programmet** – och hur skall lämplig byrå väljas ut?

Etappen bör mynna ut i en genomförbarhetsstudie med tydliga slutsatser beträffande huruvida det tekniskt går att genomföra programmet och en riskbedömning, liksom en plan för genomförandet. Professionell rådgivning – juridisk och finansiell – behövs troligen vid utarbetandet av studien. Det kommer också att finnas behov av att föra diskussioner med externa parter, däribland eventuella instanser för att leda stödprogrammet.

8.4 Genomförandet (etapp 3)

Om genomförbarhetsstudien leder fram till positiva slutsatser innebär nästa steg en övergång till själva genomförandet. Denna etapp medför mycket arbete, men kommer att leda till en plan för programgenomförandet. Ett preliminärt steg kan vara att välja den byrå som skall stå för genomförandet – i vissa fall kan det röra sig om en befintlig offentlig instans, men i andra fall kan det krävas ett anbudsförfarande.

De olika etapperna i genomförandeplanen tas fram inom genomförbarhetsstudien och kan omfatta följande:

- **Tillsätta ett team för genomförandet** – eventuellt kan kärnverksamheten göras internt av den byrå som ansvarar för genomförandet, men det kan också bli aktuellt att lägga ut stora delar av arbetet på externa krafter och det blir med all säkerhet nödvändigt att ha ett team med professionella rådgivare.
- **Utarbeta en affärsplan** – de punkter som skall tas upp kan omfatta följande:

Förslag till innehåll i affärsplan
<ul style="list-style-type: none">• Specifika mål för programmet, t ex. mål för antal och typ av förmånstagare, genomsnittlig storlek på lån/investeringar, önskad avkastning osv.• Ramar för driften som omfattar kriterier för projektbedömning, standardvillkor och stöd villkor (t ex låneperioder, amorteringsvillkor), metoder för övervakning av portföljen osv.• Finansieringsstrukturer som omfattar potentiella investerare, bidrag från strukturfonderna osv.• Central organisation som skall uppfylla kraven från investerare och övriga.• Ledningsfunktioner, dvs. vem som skall leda programmet, under vilka förutsättningar och på vilka villkor osv.• Prestationsindikatorer som gäller både renodlade finansiella aspekter av programmet och konsekvenser för den regionala utvecklingen (t ex. antal arbetstillfällen som skapats eller kunnat behållas).• Bedömning av hur programmet skall uppfylla kommissionens krav på statliga stöd.

- **Förhandla fram och enas om en affärsplan** med intresserade parter, däribland potentiella investerare och lokala och nationella myndigheter. Samråd med Europeiska kommissionens generaldirektorat för regionalpolitik (eller andra generaldirektorat för strukturfonderna) rekommenderas, men är inte obligatoriskt. Kommissionens **generaldirektorat för konkurrens** måste meddelas om det ingår några statliga stöd som överstiger stöd av mindre betydelse och **godkänna ett program innan det får genomföras**.
- **Verkställa affärsplanen** – inklusive inrätta central organisation och rättsliga ramar, förhandlingar och avtal om finansiering, tillsättning av personal och investeringsförvaltare samt övriga åtgärder som måste ha angetts i affärsplanen.

Arbetets omfattning – och framför allt tidsåtgången – bör inte underskattas. Att inrätta ett riskkapitalfinansieringsprogram kan vara en mycket komplicerat uppgift som rör ett stort antal parter och kräver viktig professionell rådgivning.

God praxis i genomförandet

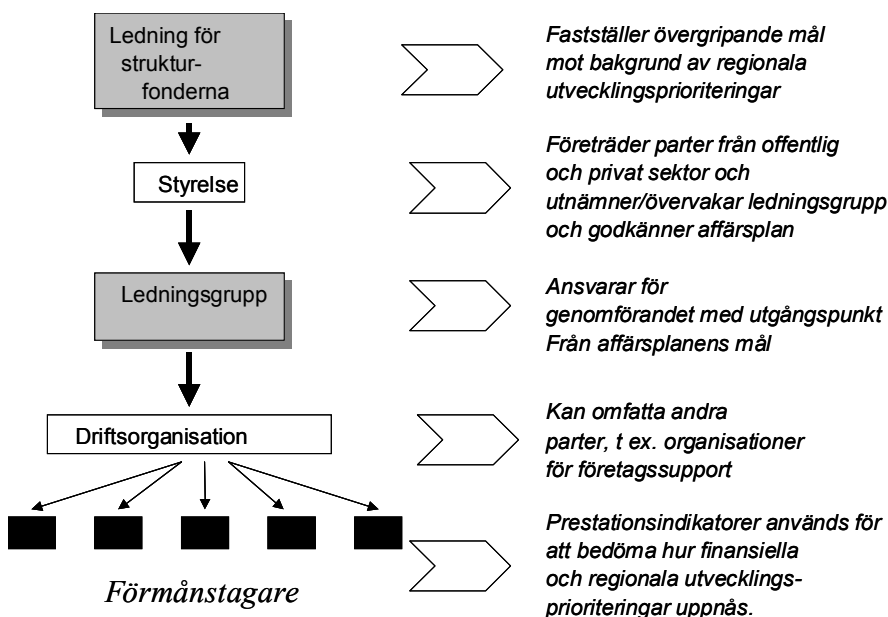
Erfarenheten visar att det utarbetats mycket "god praxis" vid genomförandet av åtgärder för riskkapitalfinansiering.

9.1 Översikt

Erfarenheten visar att det finns mycket viktig lärdom att dra från god praxis vid genomförandet av riskkapitalfinansieringsprogram. Bland annat följande:

- Omfattningen av **professionell ledning** i finansieringsprogram är en avgörande nyckelfaktor för hur framgångsrika insatserna blir.
- Att kunna öka **stödet från den privata sektorn** är viktigt, inte enbart som ett sätt att öka de tillgängliga investeringsresurserna, utan också som ett sätt att se till att sakkunskap från den privata sektorn utnyttjas vid ledningen av programmen.
- Tillhandahållandet av finansiellt stöd för SMF bör kombineras med andra finansiella tjänster och **företagssupport** för att bästa resultat skall uppnås.
- Övervakning och **prestationsmätning** bör bestå av en kombination av finansiella indikatorer och metoder för att bedöma om EU-stödda riskkapitalfinansieringsprogram bidrar till den regionala utvecklingen.

En typisk ram för ett riskkapitalfinansieringsprogram – i vilket den överordnade ledningen för strukturfonderna kombineras med programspecifika inslag – sammanfattas i diagrammet nedan.



Det kommer givetvis att finnas lokala variationer av denna grundläggande modell som svarar mot lokala förhållanden och prioriteringar, institutionella strukturer och karaktären på riskkapitalfinansieringsprogrammet (det är till exempel mer troligt att offentliga myndigheter leder låneprogram än riskkapitalfonder).

9.2 Professionell ledning

Erfarenheten från strukturfondernas senaste programperiod visar tydligt att riskkapitalfinansieringsprogram fungerar väl med följande förutsättningar:

- De offentliga myndigheterna lägger fast övergripande prioriteringar, men professionella chefer har ansvar för **det dagliga ledningsarbetet**.
- Strikta **normer för projektbedömning** vidmakthålls och det finns ett väldefinierat **marknadsfokus** som gör att fondförvaltarna kan utveckla särskilt branschkunskande.
- Stödprogrammets genomförande övervakas noggrant och jämförs med **affärsplanens mål**; som en sista utväg kan stödprogrammets ledning bytas ut om programmet uppvisar konstant dåliga prestationer.

EU-stödda riskkapitalfinansieringsprogram skall givetvis övervakas av de övergripande övervakningskommittéer och programförvaltningsenheter som har ansvar för att leda strukturfondsprogrammen. Det är dock viktigt att programcheferna på operationell nivå har frihet att införa rutiner som överensstämmer med deras bedömning av yrkesmässiga bästa praxis.

Riskkapitalförvaltare måste ofta väga stridande krav mot varandra: å ena sidan behovet av att uppvisa positiva sociala och ekonomiska effekter på kort sikt för att tillgodose regionala myndigheter (vilket kan betyda att investeringarna realiserar sig tidigt); och å andra sidan behovet av att maximera programmets lönsamhet (vilket många gånger kan innebära att realiseringarna fördröjs så att investeringarna når full potential). Att förena kraven kan vara svårt och därför behövs det än en gång tydliga realiseringsregler som balanserar samtliga parter intressen.

9.3 Påverka stödet från den privata sektorn

En avgörande framgångsfaktor för de flesta former av riskkapitalfinansiering är att de offentliga myndigheternas insatser påverkar och leder till att ytterligare kapital kan fås in från den privata sektorn. Det finns många anledningar för den privata sektorn att stödja riskkapitalfinansieringsprogram. Några av dem är:

- Den privata sektorn kan minimera riskprofilen genom att arbeta i partnerskap med den offentliga sektorn för att ta fram innovativa finansiella instrument. **Riskdelningsprincipen** gör att långivande institutioner kan frigöra resurser ur sin balansräkning till investeringar på annat håll.

- I fråga om garantiprogrammen kan långgivande institutioner minska sin sammanlagda risk genom att sammanföra SMF till en större och mer **balanserad portfölj**.
- Genom riskkapitalfinansiering kan SMF få tillgång till kapital. Utan detta skulle de inte kunna investera i innovation och utveckling, som är de främsta medlen för att hävda sig i konkurrensen, som ökar tillväxten och skapar sysselsättning, vilket i sin tur på lång sikt leder till **mer lönsamma affärer för de långgivande institutionerna**.
- Stora företag behöver ofta **lokala distributionskanaler**. Det ligger därför i deras intresse att stödja offentliga insatser för att stärka basen av SMF och stimulera till regional ekonomisk utveckling och ökad sysselsättning.

Det finns många skäl för den privata sektorn att vara delaktig, men det finns också ett behov av att uppnå en balans mellan önskan att maximera påverkan från den privata finansieringen och att se till att riskkapitalfinansieringsprogrammen bibehåller sin grundläggande karaktär av offentlig satsning för att uppfylla regionala utvecklingsmål.

9.4 Samverkan mellan riskkapital och företagssupport

Ett viktigt inslag i de flesta riskkapitalfinansieringsprogram är att de ofta kombinerar tillhandahållandet av finansiellt stöd med affärsrådgivning och företagssupport. Detta kan ske i olika former, till exempel:

- När det gäller aktiekapitalinstrument kan investeraren bli representerad i företagets styrelse och bidra med rådgivning som ett slags mentor.
- Många program bedriver ett nära nätverkssamarbete med organisationer för företagssupport och vägleder sina kunder till lämpliga rådgivningsinstanser. I vissa fall kan det till och med vara ett krav.
- Vid insatser med företagsänglar och mikrofinansiering kan det rådgivande stödet vara mindre formaliserat, men ändå ett viktigt inslag.

Finansieringen är viktig, men erfarenheten visar också att många uppstarter och SMF inte blir framgångsrika om de inte också får stöd på annat sätt. Många blivande företagare startar till exempel med en bra idé för en ny produkt och kanske även det tekniska kunnande som behövs, men saknar det grundläggande sinne för affärer som krävs för att omvandla idén till en livskraftig kommersiell framgång. På samma sätt misslyckas ofta etablerade företag när de går över från att vara mycket små till att bli medelstora företag, vanligtvis på grund av brister i ledningen.

Vid mikrofinansiering behöver den expertkunskap som krävs för att vägleda kunderna inte vara på så hög nivå. Däremot kanske aktiefonder måste utveckla ett mycket specialiserat, sektorsspecifikt kunnande för att bli verkningsfulla.

9.5 Prestationsmätning

I den utvärdering av EU-stödda riskkapitalfinansieringsprogram som genomfördes under sent 1990-tal konstaterades följande:

I de fall målen var fastställda handlade de oftare om finansiellt inflöde och verksamhetsindikatorer (t ex. antalet SMF som fått stöd) än om finansiella prestationer, resultat och effekt. Det är därför svårt att exakt avgöra vad flera av de finansieringstekniska åtgärderna förväntades bidra med i fråga om bredare mål ur det samlade programdokumentet och inte enbart i fråga om att öka kapitalförsörjningen för SMF (Ernst & Young: "Evaluation of Financial Engineering Schemes", 1998).

EU-stödda riskkapitalfinansieringsprogram bör bedömas utifrån två grupper av kriterier – först de finansiella prestationerna och därefter deras bidrag till de regionala utvecklingsmålen i ett bredare perspektiv.

9.5.1 Finansiella indikatorer

I fråga om den första gruppen kriterier, som visserligen varierar beroende på det finansiella instrumentets karaktär och intressenternas specifika målsättningar, är det ändå möjligt att fastställa ett antal grundläggande indikatorer som är gemensamma för de flesta program. Dessa är:

- Ökad finansiering från den privata sektorn genom **hävstångseffekter**.
- Andelen **osäkra fordringar** i fråga om låneprogram.
- **Räntabilitet** på investerat kapital.
- Andelen **återinvesteringar** i nya projekt i samtliga fall.

Den största skillnaden mellan de finansiella indikatorerna för olika riskkapitalfinansieringsprogram finns mellan låneprogrammen och de aktiekapitalbaserade initiativen.

9.5.2 Regionala utvecklingsindikatorer

De riskkapitalfinansieringsprogram som får EU-stöd bör också kunna visa hur programmen bidrar till att uppfylla de regionalpolitiska målen. Här måste jämvikt uppnås mellan att genomföra riskkapitalfinansieringsprogram på en affärsmässigt sund bas och att se till att offentligpolitiska målsättningar främjas. De grundläggande kriterier som ändå kan användas sammanfattas nedan:

- **Antalet** och typen av företagare och befintliga SMF som får stöd.

- I vilken omfattning **positiva sidoeffekter** kan uppvisas på företagsnivå, t ex. projekt som inte skulle ha inletts med samma förutsättningar och vid samma tidpunkt utan stöd (detta bör bedömas på projektbedömningsstadiet).
- Uppnådd **inverkan** – här kan inräknas hur många arbetstillfällen som skapats eller bevarats, högre omsättning hos SMF eller bevis på ökade investeringar inom FoU – och resultatens kostnadseffektivitet (t ex. kostnad per arbetstillfälle).
- Hur resultatet bidrar till **regionala prioriteringar** – till exempel att främja nya företagsetableringar inom sektorer av den lokala ekonomin som har tillväxtpotential eller att hjälpa enskilda individer ur missgynnade grupper att starta eget företag.

Exakta mål för dessa och övriga prestationsindikatorer måste givetvis återspegla de faktiska förhållandena som råder inom riskkapitalfinansieringsprogrammen och den miljö i vilken de genomförs. Det finns också en rad metodtekniska frågor som rör insamlingen av information till prestationsindikatorerna, till exempel huruvida svaren från förmånstagarna skall vara tillräckliga eller om en teknisk kontrollgrupp skall anlitas.

Mallar

I denna bilaga finns mallar som sammanfattar huvuddragen i de olika finansieringsinstrument som kan användas för att ge små och medelstora företag tillgång till finansiering.

RISKKAPITAL

1. Kort programbeskrivning
Tillhandahållande av kapitalfinansiering för SMF. I programmen ingår ofta också lånefinansiering eller så genomförs de i kombination med lånefinansiering.
2. Finansieringskällor (gemenskapen, nationella, privata)
Typiska finansieringskällor är <ul style="list-style-type: none"> • bolagskapital från regionala fonder • onoterat kapital • lån från privata källor.
3. Avkastning på privat kapital
När det gäller avkastningen kan kapital från den privata sektorn ligga på samma nivå som det offentligfinansierade kapitalet eller få ett visst företräde, varvid målet skall vara att hålla förmånsrätten och de offentliga medlens underordnade roll till ett minimum. I fonder som erbjuder aktie- och lånekapital får ofta återbetalningen av lånekapital företräde.
4. Målgrupper
Målgrupper är främst SMF inom det geografiska område fonden omfattar. Det kan gälla SMF med huvudkontor eller flertalet anställda i närområdet.
5. Övergripande mål (för innevarande period)
Det finns ett antal kvantitativa mål. Bland dessa ingår <ul style="list-style-type: none"> • antal företag som får stöd, • antal arbetstillfällen som skapas/bevaras, • återbetalda medel skall återanvändas.
6. Stöd villkor (standardbelopp, tidsperiod, finansieringsvillkor)
I enlighet med vad som anges ovan omfattar ett normalt riskkapitalprogram ofta både lån och aktiekapital. Vad gäller aktiekapitalet finns det ingen maximiperiod för investeringens längd, men avsikten är att programmet skall ha ett system för realisering (exit). Realiseringsmöjligheterna är troligen <ul style="list-style-type: none"> • försäljning till industriell investerare eller börsintroduktion i fråga om framgångsrika företag, • placering i befintlig trustfond innan aktierna avyttras i fråga om medelpresterande företag, • förlorad investering i fråga om lågpresterande företag.
7. Förvaltningsorganisation
I regel 8 i bestämmelserna för stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna finns rekommendationer för förvaltningen (se bilaga B). Aktiefonder måste förvaltas av oberoende professionella fondförvaltare och måste bildas som oberoende rättssubjekt som regleras genom avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansinstitut. Innan en aktiefond kan få tillstånd måste medfinansiärerna eller sponsorerna lämna in en affärsplan för fonden med uppgift om målmarknad, behörighetskrav, villkor och förhållanden för finansiering, driftsbudget, ägarskap och medfinansierande parter. En motivering till varför strukturfonderna skall användas måste bifogas,

liksom en beskrivning av hur bidragen från dem skall användas.
8. Programmets främsta fördelar
Programmets främsta fördelar är följande: <ul style="list-style-type: none">• Finansieringen kan återanvändas sedan lånen amorterats eller aktierna avyttrats.• Fondstruktur som gör att ERUF:s finansiering kan ökas genom finansiering från den privata sektorn.• En portfölj med olika fonder som möter behovet hos företag av olika storlek.• Professionell och oberoende fondförvaltning som arbetar på affärsmässiga villkor.• Tydliga riktlinjer för investeringarna utformade för att rikta investeringen mot det område som behöver stöd och koncentration på stöd till företag som annars inte skulle få finansiering, t ex på grund av marknadsstörningar.• Fonder kan riktas mot gemensamägda/sociala företag i missgynnade områden, vilket stimulerar till företagande som en katalysator för återväxt och social integration.
9. Konkurrensaspekter
Programmet måste i likhet med övriga program vara förenligt med kraven i reglerna för statliga stöd. Det är nödvändigt att fastställa huruvida programmet är lokaliserat i ett behörigt område (enligt artikel 87.3a och c), huruvida det handlar om statligt stöd och huruvida detta statliga stöd är förenligt med gällande regler (se framför allt meddelandet om statliga stöd och riskkapital).

FÖRETAGSÄNGLAR

<p>1. Kort programbeskrivning</p> <p>Tillhandahållande av informellt (onoterat) riskkapital för SMF, ofta knutet till stöd i form av rådgivning och mentorskap. Kan även omfatta lån eller en kombination av lån och aktiefinansiering.</p>
<p>2. Finansieringskällor (gemenskapen, nationella, privata)</p> <p>Finansiering tillhandahålls av kapitalstarka personer som antingen agerar på egen hand eller genom ett nätverk med företagsänglar. Den offentliga sektorns medverkan begränsas till att stödja inrättandet och ledningen av nätverk som sammanför företagsänglar och SMF. De företag som företagsänglarna investerar i kan också få riskkapitalfinansiering från andra offentligstödda program, till exempel riskkapitalfonder.</p>
<p>3. Avkastning på insatt kapital</p> <p>Inte tillämpligt, eftersom den offentliga sektorn stöder nätverken och inte går in som investerare med företagsänglarna; offentligstödd riskkapitalfinansiering kan dock tillhandahållas på särskilda villkor.</p>
<p>4. Övergripande mål</p> <p>Indikationstyper som ofta används för företagsänglar omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> • avkastning på investeringen, • hur allmänna eller specifika sociala målsättningar uppnås, beroende på företagsängeln's egna målsättningar och motiv, • nätverk vars driftskostnader stöds med offentlig finansiering kan ha mål i fråga om antal företag som får stöd eller hur många arbetstillfällen som skapas.
<p>5. Målgrupper</p> <p>SMF med hög tillväxt eller SMF med hög tillväxtpotential inom en lång rad olika branscher. Vissa företagsänglar har särskild sakkunskap inom en viss bransch och koncentrerar kanske sina investeringar till den.</p>
<p>6. Stöd villkor (standardbelopp, tidsperiod, finansieringsvillkor)</p> <p>Såsom anges ovan kan informellt riskkapital omfatta både lån och aktier. När det gäller aktieinvesteringar eftersträvar företagsängeln en hållbar realiseringsmöjlighet (exitmöjlighet) för sin investering; tidpunkten för denna kan dock troligen inte fastställas i förväg och är beroende av ett antal olika faktorer.</p> <p>Potentiella realiseringsmöjligheter omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> • försäljning till industriell investerare eller börsintroduktion (Initial Public Offering, IPO), • aktieandelar i medelpresterande företag placeras i en befintlig trustfond tills de avyttras, • investeringar i lågpresterande företag går förlorade.
<p>7. Förvaltningsorganisation</p> <p>Företagsänglar har vanligtvis en aktiv roll i övervakningen av investeringarnas utveckling för att uppnå sina kommersiella eller sociala målsättningar. De ingår ofta i styrelsen för det företag de har investerat i och/eller ger mentorstöd till företagschefer.</p> <p>Vid stöd till nätverk kan de offentliga myndigheterna till viss del vara engagerade i nätverken, men inte i det investerade företaget.</p>
<p>8. Programmets främsta fördelar</p> <p>Programmets främsta fördelar är följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Företagsänglar är mer riskbenägna än traditionella kommersiella långgivare – de söker investeringar med hög risk/avkastningsnivå och är därför mer benägna att investera i innovativa branscher som högteknologi eller bioteknik, där problemen med kapitalförsörjningen av hävd är mer akuta. • Det kompletterar formella riskkapitalprogram och bidrar därmed till kommissionens allmänna mål att öka utbudet av riskkapital inom EU.

- Företagsänglar är själva erfarna affärsmän/kvinnor – de kan fungera som mentorer och ha en rådgivande roll varigenom de underlättar kunskapsöverföringen och skapandet av nya tillgångar.
- Vissa företagsänglar försöker uppnå både sociala och ekonomiska mål med sina investeringar. Tankar om att företagsänglar ”betalar tillbaka” till samhället har under senare år väckt genomslag i USA (till exempel genom gynnsamma skatteregler). Fenomenet är även relativt vanligt i Europa, om än mindre utvecklat.
- För de offentliga myndigheterna kan program för företagsänglar öka utbudet av riskkapital och rådgivning till låga offentliga kostnader.

9. Konkurrensaspekter

Företagsänglar får inga offentliga bidrag. Den offentliga sektorns roll är begränsad till att stimulera framväxten av nätverk med företagsänglar och föra samman potentiella företagsänglar med passande företag. Frågor som rör statliga stöd är därför tillämpliga på stödet till nätverken.

LÅNEPROGRAM

1. Kort programbeskrivning
Tillhandahåller lånefinansiering till SMF.
2. Finansieringskällor (gemenskapen, nationella, privata)
Vanliga källor till lånefinansiering är <ul style="list-style-type: none"> • lånefonder som inrättats med kapital från ERUF och den privata sektorn, • lånekapital från finansinstitutioner som får räntesubventioner (och ibland även garantier).
3. Avkastning på insatt kapital
I lånefonder kan avkastning på kapital från den privata sektorn ligga på samma nivå som det offentligfinansierade kapitalet eller få ett visst företräde, varvid målet skall vara att hålla förmånsrätten och de offentliga medlens underordnade roll till ett minimum. I fonder som erbjuder aktie- och lånekapital får ofta återbetalningen av lånekapital företräde. När det gäller låneprogram som stöds med räntesubventioner kan kapital från finansinstitutioner vinna företräde eftersom deras lån skall amorteras, vilket däremot inte gäller för räntesubventionerna . Europeiska investeringsfonden (EIF) kan bidra med motförbindelser till lånekapital i områden som är berättigade till regionalstöd från strukturfonderna.
4. Målgrupper
Om ett låneprogram är behörigt till stöd från strukturfonderna genom ett regionalt strukturfondsprogram måste de förmånstagande SMF vara lokaliserade till stödområdet. SMF som får stöd har ett visst mått av flexibilitet i fråga om hur behörighetskriterierna skall uppfyllas – de kan till exempel ha huvudkontoret eller huvuddelen av sina anställda i närområdet.
5. Övergripande mål (för innevarande period)
I räntesubventionsprogram med ränterabatter är rabatten avhängig av att det mottagande företaget uppnår kvantitativa mål som fastställts i förväg. Det förmånstagande lilla eller medelstora företaget har ansvar för att uppnå dessa mål innan det blir behörigt för att få rabatt. Målen kan omfatta <ul style="list-style-type: none"> • antal arbetstillfällen som skapas/bevaras, • storleken på den nya investeringen. De som förvaltar räntesubventionsprogram med stöd av strukturfonderna skall också uppfylla vissa mål. Dessa omfattar ofta <ul style="list-style-type: none"> • antal företag som får stöd, • antal arbetstillfällen som skapas/bevaras.
6. Stöd villkor (standardbelopp, tidsperiod, finansieringsvillkor)
Beloppen vid lånefinansiering varierar stort beroende på företagets behov och lånefondens eller räntesubventionsprogrammets storlek. Inom ett låneprogram kan flera olika fonder förvaltas, var och en inriktad på företag med olika typer av finansieringskrav, till exempel låneprogram för småföretag, för större expanderande företag osv. Alla belopp under 10 000 euro ingår vanligtvis i kategorin mikrokrediter, som behandlas i en separat mall. Genomsnittlig löptid för lån till SMF varierar också avsevärt, men ligger vanligtvis på mellan lägst tre och högst 25 år.
Finansieringsvillkor och utbetalningsmetoder varierar också – ett gemensamt drag är dock att villkoren vanligtvis är förmånligare än lån som fås på kommersiella grunder. I lånefonder betalas subventionen direkt till låntagaren i form av lägre räntesats i förhållande till den risk låntagaren utgör. När det gäller räntesubventionsprogram finns det två metoder för utbetalningen. Antingen beviljar långivande bank lån till förmånliga villkor och får en räntesubvention (ibland även en garanti), eller så får låntagaren ränterabatt på ett kommersiellt banklån. I lånefonder och räntesubventionsprogram där subventionerna betalas till en mellanhand måste fondförvaltaren och låneintermediären uppfylla kvantitativa mål i fråga om skapade arbetstillfällen, antal stödda företag, bevisad tillväxt och investeringsnivåer osv. Inom ränterabattprogram får de mottagande SMF själva en rabatt (på upp till en tredjedel) och måste visa att de uppfyller vissa mål,

framför allt i fråga om skapade arbetstillfällen och nya investeringar.

7. Förvaltningsorganisation

Regel 8 i bestämmelserna för stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna 2000–2006 gäller för förvaltningen lånefonder (se bilaga B)¹⁷. Lånefonder måste förvaltas av oberoende professionella fondförvaltare och bildas som oberoende rättssubjekt som regleras genom avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansinstitut. Innan en lånefond kan få tillstånd måste medfinansierarna eller sponsorerna lämna in en affärsplan för fonden med uppgift om målmarknad, behörighetskrav, villkor och förhållanden för finansiering, driftsbudget, ägarskap och medfinansierande parter. En motivering till varför strukturfonderna skall användas måste bifogas, liksom en beskrivning av hur bidragen från dem skall användas.

Räntesubventionsprogram omfattas inte av regel 8, men för dem krävs en förvaltning av motsvarande karaktär. Det finns ett särskilt krav beträffande tillhandahållandet av utestående subventioner vid programperiodens slut (se kapitel 5 och de riktlinjer som beskrivs i bilaga B).

Lånefondsförvaltare övervakar aktivt sina investeringar – de fastställer också risknivån för fonden, vilken varierar beroende på fondens syften och huvudintressenter.

8. Programmets främsta fördelar

Programmets främsta fördelar är följande:

- Finansieringen kan återanvändas sedan lånen amorterats.
- Huvudsaklig källa till kapitalförsörjning för SMF som behöver finansiering för sin utveckling.
- Vissa låneprogram kan erbjuda lån utan säkerhet, vilket underlättar tillgången till finansiering för SMF.
- Medelriskinvesteringar som för offentliga myndigheter har goda förutsättningar att öka andra kapitalkällor och därmed skapa förutsättningar för att hela eller delar av den ursprungliga investeringen blir tillgänglig för återanvändning.

9. Konkurrensaspekter

Programmet måste i likhet med övriga program vara förenligt med kraven i reglerna för statliga stöd. Det är nödvändigt att fastställa huruvida stödprogrammet är lokaliserat till ett behörigt område (enligt artikel 87.3a och c), huruvida det handlar om statligt stöd och huruvida detta statliga stöd är förenligt med gällande regler (se framför allt meddelandet om statliga stöd och riskkapital).

¹⁷Kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 av den 28 juli 2000 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna.

MIKROFINANSIERING

<p>1. Kort programbeskrivning</p> <p>Tillhandahållande av mikrofinansiering för SMF, mikroföretag och enskilda företagare. Mikrokreditprogram är lån på små belopp som understiger miniminivåerna för vanliga banklån (normalt lägre än 10 000 euro).</p>
<p>2. Finansieringskällor (gemenskapen, nationella, privata)</p> <p>Vanliga källor till lånefinansiering är följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mikrokreditfonder inrättade med kapital från ERUF och den privata sektorn. • Mikrokreditfinansiering från finansinstitutioner och stödda med räntesubventioner. • EIF har även nyligen infört garantiprogram för mikrokrediter genom vilket kostnaderna för prövningen av ett ärende återbetalas (200 euro per ärende) och den största borgensmannens motförbindelse garanteras med upp till 75 procent.
<p>3. Avkastning på privat kapital</p> <p>I mikrokreditprogram som stöds av räntesubventioner får det privata kapitalet från finansinstitutioner företräde. För lånekapital kan motförbindelse ges genom Europeiska investeringsfonden (EIF) i geografiska områden som är berättigade till strukturfondsstöd.</p>
<p>4. Målgrupper</p> <p>Mikrokreditprogram är inriktade på särskilda typer av SMF, vanligen mikroföretag med färre än fem anställda samt ensamföretagare. I mikrokreditprogrammen finns också en strävan att tillhandahålla kapitalförsörjning till enskilda som av en lång rad olika skäl vanligtvis är finansiellt och/eller socialt utestängda; exempel på typer av missgynnade sociala grupper som mikrokreditprogrammen kan vända sig till är personer med betalningsanmärkningar, långtidsarbetslösa, personer som saknar konventionella meriter/utbildning, unga arbetslösa, kvinnliga företagare, företagare från etniska minoritetsgrupper osv.</p> <p>Om ett låneprogram är behörigt till stöd från strukturfonderna genom ett regionalt strukturfondsprogram måste förmånstagande SMF vara lokaliserade till stödområdet. SMF som får stöd har ett visst mått av flexibilitet i fråga om hur behörighetskriterierna skall uppfyllas – de kan till exempel ha huvudkontoret eller huvuddelen av sina anställda i närområdet.</p>
<p>5. Övergripande mål (för innevarande period)</p> <p>I mikrokreditprogram där ränterabatterna betalas direkt till låntagaren beviljas rabatten till företaget om detta uppfyller ett antal i förväg fastställda kvantitativa mål. Dessa kan omfatta</p> <ul style="list-style-type: none"> • antalet arbetstillfällen som skapas/bevaras. <p>De som förvaltar mikrokreditprogram med räntesubventioner betalade genom strukturfonderna måste också uppfylla vissa mål. Dessa omfattar vanligtvis</p> <ul style="list-style-type: none"> • antal företag som får stöd, • antal arbetstillfällen som skapas/bevaras.
<p>6. Stöd villkor (standardbelopp, tidsperiod, finansieringsvillkor)</p> <p>Standardbeloppen vid lånefinansiering varierar, men ligger normalt sett under 10 000 euro. Genomsnittlig löptid för amortering av mikrokreditlån varierar avsevärt, men ligger vanligtvis på mellan ett och tio år. Den genomsnittliga amorteringsperioden för mikrolån tenderar att vara kortare än vid större lån.</p> <p>Finansieringsvillkor och utbetalningsmetoder varierar också, men ett gemensamt drag är att villkoren vanligtvis är förmånligare än för lån som fås på kommersiella grunder. I lånefonder betalas subventionen direkt till låntagaren i form av lägre räntesats i förhållande till den risk låntagaren utgör.</p> <p>När det gäller räntesubventionsprogram finns det två metoder för utbetalningen. Antingen beviljar långivande bank lån till förmånliga villkor och får en räntesubvention (ibland även en garanti), eller så får låntagaren ränterabatt på ett kommersiellt banklån. I program där subventionerna betalas till den finansiella intermediären måste den som förmedlar lånet uppfylla kvantitativa mål i fråga om skapade arbetstillfällen,</p>

stödda företag, bevisad tillväxt och investeringsnivåer osv. Inom ränterabattprogram måste de mottagande SMF visa att de uppfyller vissa mål, framför allt i fråga om skapade arbetstillfällen.

7. Förvaltningsorganisation

I regel 8 i bestämmelserna för stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna finns rekommendationer för förvaltningen (se bilaga B). Aktiefonder måste förvaltas av oberoende professionella fondförvaltare och bildas som oberoende rättssubjekt som regleras genom avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansinstitut. Innan en aktiefond kan få tillstånd måste medfinansierarna eller sponsorerna lämna in en affärsplan för fonden med uppgift om målmarknad, behörighetskrav, villkor och förhållanden för finansiering, driftsbudget, ägarskap och medfinansierande parter. En motivering till varför strukturfonderna skall användas måste bifogas, liksom en beskrivning av hur bidragen från dem skall användas.

Regel 8 i bestämmelserna för stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna 2000–2006 är tillämplig vid förvaltningen av mikrokreditprogram om de läggs upp som fonder (se bilaga B och mallen för låneprogram)¹⁸. **Lånefonder (inklusive mikrokreditprogram) måste förvaltas av oberoende professionella fondförvaltare och bildas som oberoende rättssubjekt som regleras genom avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansinstitut. Innan en lånefond kan få tillstånd måste medfinansierarna eller sponsorerna lämna in en affärsplan för fonden med uppgift om målmarknad, behörighetskrav, villkor och förhållanden för finansiering, driftsbudget, ägarskap och medfinansierande parter. En motivering till varför strukturfondernas skall användas måste bifogas, liksom en beskrivning av hur bidragen från dem skall användas.**

Mikrokreditprogram som finansieras genom räntesubventioner omfattas inte av regel 8, men för dem finns det ändå motsvarande krav på förvaltningen. Det finns ett särskilt krav beträffande tillhandahållandet av utestående subventioner vid programperiodens slut (se kapitel 5 och de riktlinjer som beskrivs i bilaga B).

När det gäller förvaltningsstrategierna är mikrokrediterna mer tydligt inriktade på att uppnå sociala snarare än kommersiella mål. Genom mikrokreditprogrammen beviljas sannolikt lån som inte skulle accepterats på vanliga kommersiella grunder på grund av att de uppfattas ha en hög riskprofil.

I vissa länder finns det ytterligare rättsliga komplikationer i samband med förvaltningen av mikrokreditprogram. Med tanke på att standardbeloppen vid mikrokreditprogram i regel är för låga för att vara affärsmässigt hållbara (på grund av höga transaktions- och uppläggskostnader) delegerar ofta de finansinstitutioner som står för finansieringen hanteringen, administrationen och utbetalningen av mikrolån till organisationer som inte har rättslig ställning som finansinstitutioner. I vissa länder utgör den nationella lagstiftningen ett hinder för andra organ än finansinstitutioner att betala ut lån. Förhållandena i varje land måste därför kontrolleras.

8. Programmets främsta fördelar

Programmets främsta fördelar är följande:

- Finansieringen kan återanvändas sedan lånen amorterats.
- Avhjälper marknadsstörningar som består i att kommersiella långivare inte aktivt arbetar för att tillhandahålla finansiering under vissa minimivärden.
- Ger tillgång till finansiering för de SMF, framför allt mikroföretag och ensamföretagare, som traditionellt sett har svårt att få tillgång till finansiering – oftast med små eller inga krav på säkerhet.
- Ger tillgång till finansiering och stimulerar företagande bland missgynnade sociala grupper och personer som är utestängda från finansieringsmarknaden – ofta med låga eller inga krav på säkerhet.
- För offentliga myndigheter: ett sätt att utveckla mikroföretag och nå ut till missgynnade

¹⁸Kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 av den 28 juli 2000 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna.

befolkningsgrupper.

9. Konkurrensaspekter

Mikrokreditprogram omfattar vanligtvis statligt stöd till företaget. Vid mikrokrediter understiger dock det aktuella statliga stödbeloppet oftast 100 000 euro över en treårsperiod och omfattas dävid av bestämmelserna för *stöd av mindre betydelse*.

GARANTIER

1. Kort programbeskrivning
<p>Tillhandahållande av låne- och aktiegarantier till SMF för att underlätta tillgång till lånefinansiering (eller ibland kapitalandelar). Garantifonder och ömsesidiga kreditgarantiföreningar utfärdar garantier i utbyte mot en avgift som skall täcka både risken och administrations- och uppläggskostnader.</p> <p>Många garantiprogram i regioner med stöd får motförbindelser genom EIF:s garantiinstrument för SMF som täcker 50 procent av garantifondernas förluster. Garantifonderna och kreditgarantiföreningarna förväntas i gengäld öka sin riskprofil genom att stödja mer riskfyllda investeringar i SMF i syfte att främja tillväxt och sysselsättning.</p>
2. Finansieringskällor (gemenskapen, nationella, privata)
<p>Vanliga finansieringskällor är</p> <ul style="list-style-type: none">• kapital från gemenskapens strukturfonder,• kapital från nationella och regionala källor inom offentlig sektor,• kapital från den privata sektorn,• lån från källor i den privata sektorn,• avgifter från SMF till ömsesidiga kreditgarantifonder.
3. Avkastning på privat kapital
<p>I garantifonder kan kapital från den privata sektorn ligga på samma avkastningsnivå som det offentligfinansierade kapitalet eller få ett visst företräde, varvid målet skall vara att hålla förmånsrätten och de offentliga medlens underordnade roll till ett minimum. I fonder som finansieras med både aktie- och lånekapital får ofta återbetalningen av lånekapital företräde.</p>
4. Målgrupper
<p>Målgrupperna begränsas till SMF i det område som omfattas av garantifonden eller kreditgarantiföreningen. Garantier är ett särskilt lämpligt instrument för SMF som har svårigheter att få tillgång till finansiering via de sedvanliga kommersiella kanalerna, till exempel på grund av avsaknad av säkerhet eller bristande uppgifter om företagets bakgrund osv.</p>
5. Övergripande mål
<p>Viktiga indikatorer som tillämpas av garantifonderna är</p> <ul style="list-style-type: none">• antal företag som fått stöd,• antal garantier som utfärdats och sammanlagda värdet av garantiåtaganden,• sammanlagt värde av lån som kunnat beviljas,• offentliga medel som återbetalats och kan återanvändas.
6. Stöd villkor (standardbelopp, tidsperiod, finansieringsvillkor)
<p>Garantier har i regel samma tidslängd som lånet, vilket varierar beroende på karaktären av det låneprogram som långivande finansinstitutionen förvaltar. Normalt sett utfärdas garantier för mellan 40 och 80 procent av den totala lånesumman. I utbyte mot garantin betalar SMF en avgift som skall täcka både borgenärens risk och vederbörandes administrations- och uppläggskostnader. Avgiften uppgår normalt till mellan en och två procent av transaktionens sammanlagda värde och viktas ibland av garantiinstitutionen beroende på risknivån.</p> <p>Garantin minskar den risk långivande institution utsätts för – SMF som ansöker om lån med garantier kan därför få finansiering till förmånliga villkor som motsvarar den minskade risken.</p>

7. Förvaltningsorganisation

Regel 9 i bestämmelserna för stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna 2000–2006 gäller för förvaltningen av garantifonder (se bilaga B)¹⁹. Fonderna kan vara offentligt stödda aktiefonder som tecknas av små och medelstora företag, kommersiella fonder med partner från den privata sektorn eller helt offentligfinansierade fonder. Strukturfondernas deltagande i fonderna kan ske parallellt med delgarantier från andra finansiella instrument från gemenskapen. Förvaltningskostnaderna får inte överstiga två procent av det inbetalda kapitalet i årsgenomsnitt under stödperioden, såvida det inte efter en anbudsinfordran visar sig vara nödvändigt med en högre procentandel.

Garantifonder måste förvaltas av oberoende professionella fondförvaltare och bildas som oberoende rättssubjekt som regleras genom avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansinstitut. Innan en garantifond kan få tillstånd måste medfinansierarna eller sponsornerna lämna in en affärsplan för fonden med uppgift om målmarknad, behörighetskrav, villkor och förhållanden för finansiering, driftsbudget, ägarskap och medfinansierande parter.

Finansiering från strukturfonderna och nationella/regionala källor kan användas för stöd till garantifonder i stödberättigade regioner. Förutom att eftersträva renodlat kommersiella mål kan garantifonderna också ha socioekonomiska mål, såsom skapande av nya arbetstillfällen eller underlätta tillgången till finansiering bland missgynnade befolkningsgrupper osv. Garantifondens inställning till risktagande och vilja att bevilja lån till högriskföretag varierar därför beroende på vilka mål de största intressenterna har.

8. Programmets främsta fördelar

De främsta fördelarna med garantiprogrammen är följande:

- Uppnår ofta hög utväxlingseffekt vad gäller finansiering från offentlig/privat sektor (vanligtvis tio gånger garantikapitalet).
- Underlättar tillgången till lånefinansiering på bättre villkor för SMF som annars har svårt att få tillgång till finansiering (betalningsanmärkningar, liten eller ingen säkerhet, bristfällig bakgrundsinformation om företaget).
- Principen om riskdelning mellan garantifond eller kreditgarantiförening och långivande institution minskar långgivarens risker och ger en positiv hävstångseffekt ifråga om utlåningen från den privata sektorn. Den minskar också kapitalkraven enligt Baselreglerna., vilket bidrar till att resurser frigörs.
- För offentliga myndigheter: Garantifonder och kreditgarantiföreningar bidrar till att öka finansieringen från den privata sektorn till förmån för SMF och regional utveckling i vidare bemärkelse.
- Strikta genomgångar och ingående kunskap om de olika branscher i vilka kunderna är verksamma minskar risken att SMF ställer in betalningarna.
- Kreditgarantiföreningar och garantifonder innebär lokala tillskott och skräddarsydd företagssupport och rådgivning.

9. Konkurrensaspekter

Programmen måste i likhet med övriga program vara förenligt med kraven i reglerna för statliga stöd. Det är nödvändigt att fastställa huruvida programmet är lokaliserat till ett behörigt område (enligt artikel 87.3a och c), huruvida det handlar om statligt stöd och huruvida detta statliga stöd är förenligt med gällande regler (se framför allt meddelandet om garantier – se kapitel 7).

¹⁹ Kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 av den 28 juli 2000 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna.

Strukturfondernas Regler För Finansiering Med Riskkapital

Kommissionens förordning (EG) nr 1685/2000 av den 28 juli 2000 om närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EG) nr 1260/1999 avseende stödberättigande utgifter i samband med insatser som medfinansieras av strukturfonderna

Regel 8. Riskkapitalfonder och lånefonder

1. ALLMÄN REGEL

Strukturfonderna kan medfinansiera kapital som används i riskkapital- och/eller lånefonder eller i riskkapitalholdingfonder (nedan fonder) enligt villkoren i punkt 2. Med "riskkapitalfonder och lånefonder" avses i denna regel investeringsbolag som särskilt grundats för att tillhandahålla aktiekapital eller andra former av riskkapital, inklusive lån, till små och medelstora företag såsom dessa definieras i kommissionens rekommendation 96/280/EG(2). Med riskkapitalholdingfonder avses fonder som bildats för investeringar i flera riskkapital- och lånefonder. Strukturfondernas medverkan i fonder kan ske parallellt med saminvesteringar eller garantier från andra av gemenskapens finansiella instrument.

2. VILLKOR

2.1 En väl övervägd verksamhetsplan måste lämnas av fondens medfinansierare eller sponsorer med specifikation bl.a. över vilken marknad man siktar på, kriterier och villkor för att en finansiering skall beviljas, fondens driftsbudget, ägar- och medfinansieringspartner, ledningens professionalism, kompetens och oberoende, fondens stadgar, motivering för strukturfondsbidragen och hur de skall användas, desinvesteringspolicyn och fondens likvidationsbestämmelser, inklusive återanvändning av vinster som kan tillskrivas bidraget från strukturfonderna. Verksamhetsplanen måste noggrant bedömas och dess genomförande övervakas av förvaltningsmyndigheten eller under dennas ansvar.

2.2 Fonden måste bildas som ett oberoende rättssubjekt som regleras genom

avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansiellt institut. I sistnämnda fall måste fonden omfattas av ett separat genomförandeavtal där det särskilt stipuleras om separata konton som skiljer de nya resurser som investeras i fonden (inklusive resurser från strukturfonderna) från de resurser som ursprungligen funnits tillgängliga i institutet. Alla deltagare i fonden måste lämna sina bidrag i form av likvida medel.

2.3 Kommissionen kan inte bli partner eller andelsägare i fonden.

2.4 Bidraget från strukturfonderna omfattas av inskränkningarna i artikel 29.3 och 29.4 i allmänna förordningen.

2.5 Fonderna får endast investera i små och medelstora företag då dessa bildas, på ett tidigt stadium (inklusive startkapital) eller vid expansion och endast i verksamheter som fondförvaltarna bedömer vara potentiellt lönsamma. Vid lönsamhetsbedömningen bör hänsyn tas till det aktuella företags samtliga inkomstkällor. Fonderna skall inte investera i företag i svårigheter enligt definitionen i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter(3).

2.6 Försiktighet bör iakttas för att minimera snedvridningen av konkurrensen på riskkapital- eller låne marknaden. Närmare bestämt kan vinster från kapitalinvesteringar och lån (minus en proportionell andel för förvaltningskostnader) företrädesvis fördelas bland privata andelsägare upp till den ersättningsnivå som anges i aktieägaravtalet, därefter skall de fördelas proportionellt lika mellan samtliga andelsägare och strukturfonderna. Vinster i fonden som kan tillskrivas strukturfondsbidrag måste återanvändas för utveckling av små och medelstora företag i samma stödberättigade område.

2.7 Förvaltningskostnaderna får inte överstiga 5 % av det inbetalda kapitalet i årsgenomsnitt under perioden för insatsen, såvida det inte efter anbudsinfordran visar sig vara nödvändigt med en högre procentandel.

2.8 När insatsen avslutas, skall fondens bidragsberättigande utgifter (den slutliga stödmottagaren) vara det av fondens kapital som investerats i eller lånats ut till små och medelstora företag, inklusive uppkomna förvaltningskostnader.

2.9 Bidrag från strukturfonderna och andra offentliga bidrag till fonder, liksom de investeringar som gjorts av fonder i enskilda små och medelstora företag omfattas av reglerna för statligt stöd.

3. REKOMMENDATIONER

3.1 Kommissionen rekommenderar de normer för god praxis som anges i punkterna 3.2-3.6 för fonder som strukturfonderna lämnar bidrag till. Följs dessa rekommendationer ser kommissionen detta som en positiv omständighet då den undersöker huruvida fonden är förenlig med reglerna för statligt stöd. Rekommendationerna är inte bindande när det gäller att avgöra vilka utgifter som berättigar till bidrag.

3.2 Den privata sektorns finansiella bidrag bör vara väsentligt och överstiga 30 %.

3.3 Fonden bör vara tillräckligt stor och täcka en tillräckligt omfattande målgrupp

för att säkerställa att dess insatser är potentiellt lönsamma, med en tidshorisont för investeringarna som är förenlig med perioden för strukturfondernas deltagande och medinvesteringar som koncentreras på områden där marknaden uppvisar brister.

3.4 Valet av tidpunkt för kapitalinbetalningar till fonden bör vara detsamma för strukturfonderna och andelsägarna och stå i förhållande till de medel som satsats.

3.5 Fonderna bör ledas av oberoende professionell personal med affärserfarenheter som är tillräckliga för att påvisa den nödvändiga förmågan och trovärdigheten för att kunna förvalta en riskkapitalfond. Ledningsgruppen bör väljas på basis av en urvalsprocess där hänsyn tas till nivån på de arvoden som förväntas.

3.6 Fonden bör normalt inte förvärva en majoritetsandel i företagen och bör sträva efter att realisera alla investeringar under fondens existens.

Regel 9. Garantifonder

1. ALLMÄN REGEL

Strukturfonderna kan medfinansiera kapitalet i garantifonder i enlighet med villkoren i punkt 2. Med garantifonder avses i denna regel finansiella instrument som garanterar riskkapital- och lånefonder i den mening som avses i regel 8 och andra riskkapitalprogram för små och medelstora företag (inklusive lån) mot förluster som uppkommer till följd av deras investeringar i små och medelstora företag enligt definitionen i kommissions rekommendation 96/280/EG. Fonderna kan vara offentligt stödda aktiefonder som tecknats av små och medelstora företag, kommersiella fonder med partner från den privata sektorn eller helt offentligfinansierade fonder. Strukturfondernas deltagande i fonderna kan ske parallellt med delgarantier från andra finansiella instrument från gemenskapen.

2. VILLKOR

2.1 Fondens medfinansiärer eller sponsorer skall på samma sätt som gäller för riskkapitalfonder (regel 8) lägga fram en väl övervägd verksamhetsplan, efter vederbörliga ändringar, och specificera målgarantiportföljen. Verksamhetsplanen måste noggrant bedömas och dess genomförande övervakas av förvaltningsmyndigheten eller under dennas ansvar.

2.2 Fonden måste bildas som ett oberoende rättssubjekt som regleras genom avtal mellan andelsägarna eller som en separat ekonomisk enhet inom ett befintligt finansinstitut. I sistnämnda fall måste fonden omfattas av ett separat genomförandeavtal där det särskilt stipuleras om separata konton som skiljer nya resurser som investeras i fonden (inklusive strukturfondernas bidrag) från de som ursprungligen funnits tillgängliga i institutet.

2.3 Kommissionen kan inte bli partner eller andelsägare i fonden.

2.4 Fonden får endast garantera investeringar i verksamheter som bedömts vara lönsamma. Fonden skall inte lämna några garantier till företag i svårigheter i den mening som avses i gemenskapens riktlinjer för stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.

2.5 Varje del av strukturfondsbidragen som blivit över sedan garantierna lösts in måste återanvändas till utveckling av små och medelstora företag i samma stödberättigade område.

2.6 Förvaltningskostnaderna får inte överstiga 2 % av det inbetalda kapitalet i årsgenomsnitt under stödperioden, såvida det inte efter en anbudsinfordran visar sig vara nödvändigt med en högre procentandel.

2.7 När stödformen avslutas, är fondens bidragsberättigande utgifter (den slutliga stödmottagaren) den andel av det till fullo betalade fondkapitalet som på basis av en oberoende revision behövs för att täcka de garantier som beviljats, inklusive de förvaltningskostnader som uppstått.

2.8 Bidrag från strukturfonderna och andra offentliga bidrag till garantifonder, liksom de garantier som ställts ut av sådana fonder till enskilda små och medelstora företag, omfattas av reglerna om statligt stöd.

Stöd av mindre betydelse

Kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse

Artikel 1 – Tillämpningsområde

Denna förordning gäller statligt stöd till företag inom alla sektorer med undantag för

- a) transportsektorn och verksamheter som avser produktion, bearbetning eller marknadsföring av de produkter som förtecknas i bilaga I till fördraget, och
- b) exportrelaterade stöd, dvs. stöd som är direkt knutna till exporterade volymer, till upprättandet eller driften av ett distributionsnät eller till andra löpande utgifter som har samband med exportverksamhet,
- c) stöd som förutsätter att inhemska produkter används på bekostnad av importerade produkter.

Artikel 2 - Stöd av mindre betydelse

1. Stödåtgärder som uppfyller villkoren i punkterna 2 och 3 skall inte anses uppfylla samtliga kriterier i artikel 87.1 i fördraget och skall därför inte omfattas av anmälningskyldigheten enligt artikel 88.3 i fördraget.

2. Det totala stöd av mindre betydelse som beviljas ett enskilt företag får inte överstiga 100000 euro under någon treårsperiod. Detta stödtag skall gälla oberoende av stödets form eller ändamål.

3. Stödtaget i punkt 2 skall uttryckas som ett kontantbidrag. Alla siffror som används skall avse bruttobelopp, dvs. belopp före eventuella avdrag för direkt skatt. Om stöd beviljas i någon annan form än som bidrag, skall stödbeloppet brutto vara lika med stödets bidragsekvivalent. Stöd som betalas ut i flera omgångar skall aktualiseras till sitt värde vid tidpunkten för beviljandet. Den ränta som skall användas för nuvärdesberäkningar och för att beräkna stödbeloppet i ett mjukt lån skall vara den gällande referensräntan vid den tidpunkt då lånet beviljades.

Artikel 3 - Kumulering och kontroll

1. En medlemsstat som beviljar stöd av mindre betydelse till ett företag skall upplysa företaget om att stödet har karaktären av stöd av mindre betydelse och från företaget erhålla fullständiga uppgifter om övrigt stöd av mindre betydelse som företaget har mottagit under de föregående tre åren. Medlemsstaten får inte bevilja det nya stödet av mindre betydelse förrän den har kontrollerat att detta inte kommer att medföra att det totala beloppet av stöd av mindre betydelse som

företaget fått under den relevanta treårsperioden överstiger det stödtak som anges i artikel 2.2.

2. Om en medlemsstat har upprättat ett centralt register över stöd av mindre betydelse som innehåller fullständiga uppgifter om samtliga stöd av mindre betydelse som beviljats av myndigheter i medlemsstaten, skall kravet i punkt 1 första stycket inte längre gälla från den tidpunkt då registret omfattar en period av tre år.

3. Medlemsstaterna skall registrera och sammanställa alla uppgifter som rör tillämpningen av denna förordning. Registret skall innehålla alla uppgifter som behövs för att det skall vara möjligt att fastställa att villkoren i denna förordning har följts. Registrerade uppgifter om ett enskilt stöd av mindre betydelse skall bevaras under tio år från den dag då det beviljades, och uppgifter om en stödordning av mindre betydelse under tio år från den dag då det sista enskilda stödet beviljades enligt stödordningen. Den berörda medlemsstaten skall på skriftlig begäran från kommissionen inom tjugo arbetsdagar, eller inom den längre tidsfrist som anges i begäran, förse kommissionen med alla upplysningar den anser sig behöva för att bedöma huruvida villkoren i denna förordning har följts, särskilt vad gäller det totala beloppet av stöd av mindre betydelse som ett företag har mottagit.

Ordlista	
<i>Företagsänglar:</i>	Enskilda privatpersoner som investerar direkt i nya och expansiva icke- börsnoterade företag (seed finance). I många fall underlättar de också finansieringen i nästa stadium av livscykeln för unga företag (uppstartsfasen). "Företagsänglar" bistår vanligen med finansiering i utbyte mot rätt till en andel av aktieutdelningen i företaget men kan också stå för annan långtidsfinansiering. Detta kapital kan komplettera sektorn för venture- kapital* genom mindre finansieringsbelopp (vanligtvis mindre än 150 000 euro) på ett tidigare stadium än de flesta riskkapitalbolag kan investera.
<i>Kapitalmarknad:</i>	En marknad där långsiktigt kapital skaffas av industrin och handeln, staten och lokala myndigheter. Fondbörser är en del av kapitalmarknaden.
<i>Företagsstyrning:</i>	Det system med vilket organisationer, särskilt börsnoterade företag, styrs och kontrolleras, och hur ledningen är ansvarig inför ägarna. Företagsstyrning har ökat i betydelse alltsedan början av 1990- talet, eftersom utomstående finansiärer för ett företag vill se till att ledningen inte agerar stick i stäv med deras intressen.
<i>Corporate venturing:</i>	Riskkapital från andra företag* där ett större företag köper en direkt minoritetsandel i ett mindre onoterat företag av strategiska, finansiella eller sociala skäl. Används framför allt av stora företag för att stödja extern teknisk utveckling.
<i>Utvecklingskapital:</i>	Finansiering till företag innan de inleder kommersiell tillverkning och försäljning, innan de genererar någon vinst.
<i>Investeringar i ett tidigt tillväxtskede:</i>	Finansiering till företag innan de inleder kommersiell tillverkning och försäljning, innan de genererar någon vinst. Innefattar såddfinansiering (<i>seed financing</i>)* och uppstartsfinansiering (<i>start-up financing</i>)*.
<i>Aktiekapital:</i>	Ett företags vanliga aktiekapital.
<i>IPO (Initial Public Offering):</i>	Inledande introduktion på aktiemarknaden (börsintroduktion, marknadsnotering): Introduktion av ett företag på aktiemarknaden genom att allmänheten inbjuds att köpa aktier i det.
<i>Ledningsförvärv:</i>	Finansiering för att låta sittande företagsstyrelse och investerare köpa en befintlig produktgrupp eller företag. Även känt som MBO (management buy- out).
<i>Börsvärde:</i>	Priset på en aktie multiplicerat med det totala antalet utestående aktier. Marknadens totala värdering av ett börsnoterat företag. I utvidgad mening den totala värderingen av företag som finns noterade på en fondbörs.
<i>Primär marknad:</i>	Den marknad på vilken en emission av värdepapper lanseras.
<i>Onoterat kapital</i>	I motsats till börsnoterade aktier:riskkapitalinvesteringar i företag som ej är börsnoterade. Det innefattar riskkapital och

	förvärvsinvesteringar.
<i>Reglerade marknader:</i>	Organiserade marknader där köpare och säljare handlar enligt förbestämda regler och procedurer. Marknader som uppfyller kraven i artikel 1.13 i investeringstjänstedirektivet*.
<i>Replacement capital:</i>	Köp av befintliga aktier i ett bolag från en annan organisation som investerar med riskvilligt kapital eller från en annan eller flera andra aktieinnehavare.
<i>Marknader för risk- kapital:</i>	Marknader som bistår med aktiekapital till ett företag på ett tidigt stadium (sådd- och uppstartsfinansiering* samt utvecklingsfinansiering*). I detta meddelande avses med uttrycket tre slag av finansiering: _ Informella investeringar från "företagsänglar"* och andra företag (" corporate venturing"*). _ Riskkapital. _ Aktiemarknader specialiserade på små och medelstora företag och expansiva företag.
<i>Sekundär marknad:</i>	Marknad där värdepapper köps och säljs efter den ursprungliga emissionen. En blomstrande, likvid sekundär marknad är en förutsättning för en livskraftig primär marknad.
<i>Värdepapper.</i>	En finansiell tillgång, t. ex. aktier, statsobligationer, obligationer, förlagsbevis, värdepappersfonder och rättighet till utlånade eller insatta pengar
<i>Såddfinansiering:</i>	Finansiering av undersökning, bedömning och utveckling av ett ursprungligt koncept.
<i>Uppstartkapital:</i>	Ges till företag för produktutveckling och inledande marknadsföring.
<i>Fondbörs eller aktie- marknad:</i>	En marknad där man köper och säljer värdepapper. Dess viktigaste funktion är att möjliggöra för börsnoterade företag, regeringar och lokala myndigheter att anskaffa kapital genom att sälja värdepapper till investerare.
<i>Aktieoption:</i>	Möjlighet för personal och/ eller företagsledning att köpa aktier till ett fast pris.
<i>Riskkapital:</i>	Investeringar i företag som inte är noterade på en publik lista av riskkapitalföretag som förvaltar medel som är interna eller tillhör tredje part. Det innefattar finansiering i tidig tillväxtfas*, expansionsfas* och återanskaffning* men inte ledningsförvärv*.
<i>Riskkapitalfonder:</i>	Slutna fonder som inrättats för att tillhandahålla riskkapital.

Inforegios Söktjänst

Inforegio Search Facility

The Inforegio web site contains information on all programmes under the structural funds and also contains a search facility which allows users to search by country, region and type of programme. This search facility will bring up summary details of programmes and web links to the region or programme concerned.

You can access the search facility from the following link :

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

A gateway to information about the schemes available in each country is also available on the following link:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/gateway/index_en.cfm

An example of the search screen is shown below:

Inforegios Söktjänst

Inforegios Söktjänst

EUROPA - Regional Policy Inforegio - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Home Search Favorites Media RSS Print Mail

Address http://europa.eu.int/comm/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm Go Links

Regional Policy - Inforegio English

EUROPA > European Commission > Regional Policy

Glossary | Search | Contact | Mailing lists

Regional Development Programmes 2000-2006

This sections contains summaries of most of the programmes that have been officially adopted by the European Commission. Summaries are all available in English, in French and in the language(s) of the country(-ies) concerned. We would suggest at this point that you restrict your search to the choice of a Member State. For further information on the implementation of the programme, please contact the programme manager at the address given at the end of each summary. Warning : For information about the most recent programmes, please consult the News section.

1 Select a country
or keep the search option "All countries"

All countries

2 Select a region within the country
or keep the search option "All regions"

No country selected

3 Select a type of programme
or keep the search option "All programme types"

All types

4 Select a theme
or keep the search option "All themes"

All themes

5 GO! Start the search

start Normal : Multiple Page EUROPA - Regional P... EN 12:38

Sources and contacts

A. European Commission information covering most types of schemes

Directorate general Regional Policy website provides the latest information on the European Union's action in support of regional development

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Directorate general Enterprise website contains information and good practices on access to finance for smaller enterprises, at an earlier stage, and finance for expanding and hi-tech firms. It present a Directory of measures in favour of entrepreneurship and competitiveness.

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/best-directory/en/finance/index.htm

Directorate general Research provides under the CORDIS (Community Research & Development Information Service) website the [Financing innovation](#) pages. They offer information to entrepreneurs and investors concerning venture capital, bank and debt finance, informal investors, stock markets... as well as on a wide range of related EU support schemes and calls for proposals.

<http://www.cordis.lu/en/home.html>

Directorate general Competition website shows relevant documents covering competition policy, state aid and regional development. These include :

- Vademecum on the State aid.

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/vademecum/vademecum_en.pdf

- Commission notice on State Aid in the form of guarantees (Official Journal C71 of 11.03.2000)

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/state_guarantees/notice_19991124_en.pdf

- Risk capital communication on State aid and risk capital (Official Journal C235,21.08.2001,p3-1)

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/aid3.html#D

B. Information covering specific types of schemes

The European Investment Fund is the European Union's specialised financial institution providing venture capital and guarantee instruments for the creation, growth and development of Small and Medium-sized Enterprises (SMEs).

The EIF has been charged by the European Commission Directorate General Regional Policy to develop a consulting activity in favour of management authorities of the Structural Funds programmes in view to help them in setting up funds including operation, legal and financial issues, investment procedures and staffing matters. This support is also available to regions, countries and interregional funds.

43, avenue J.F. Kennedy
L-2968 Luxembourg
LUXEMBOURG
Tel : +352-42 66 88 – 1

Fax : +352-42 66 88 – 200
e-mail : info@eif.org
www.eif.org

C. Other Relevant organisations

European Venture Capital Association
Minervastraat 4
B-1930 Zaventem (Brussels)
Belgium
Tel +32 2 715 00 20
Fax +32 2 725 07 04
e-mail evca@evca.com
www.evca.com

FEBEA, Fédération Européenne de Finances et Banques Ethiques et Alternatives
Rue du Progrès 333, bte 5
1030 Brussels, Belgium
tél +32(0)2-274 14 55
fax +32(0)2-205 17 39
e-mail febea@pi.be

European Business Angel network
EURADA / EBAN
Avenue des Arts,12 Bte 7
B-12 10 BRUSSELS
Belgium
Tel. : 32 2 218 43 13
Fax : 32 2 218 45 83
e-mail : info@eban.org
www.eban.org

INAISE, International Association of Investors in the Social Economy
Rue Haute 139, bte 3
1000 Brussels,
Belgium
tel: + 32 2 234 5797
fax: + 32 2 234 5798
e-mail: inaise@inaise.org

European Mutual Guarantees Association
40, rue de Washington
B-1050 Brussels
BELGIUM
Tel: +32 2 640 51 77
Fax: + 32 2 640 51 77

MFC-CEE & NIS, Micro-Finance Centre for Central and Eastern Europe and the New Independent States
ul. Koszykowa 60/62 m. 52
00-673 Warsaw, Poland
tel.: (48-22) 622 34 65
fax: (48-22) 622 34 85

e-mail: info@aecm.be
<http://www.aecm.be>,

e-mail: microfinance@mfc.org.pl

Micro credits

CDFA, Community Development Finance Association
80-84 Bondway
Vauxhall
London SW8 1SF, UK
Tel: +44 20 7820 1282
Fax: +44 20 7587 5347
e-mail: info@cdfa.org.uk

MFC (Western Europe), Micro-Finance Centre, Western Europe
C/o ADIE
14 rue Delambre
75014 Paris, France
Tel (33) 01 42 18 57 87
Fax (33) 01 43 20 19 50
Email : e.mezieres@adie.org

Case studies

The following table sets out case studies undertaken during the course of the preparation of the Guide. In the Guide, it is referred to a number of best practice examples from the case studies. The full case study write-ups in template format are available online from the website of the European Commission :

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/guide_en.htm

Interested bodies are requested to provide new case studies or to update existing case studies. To do so, please follow the layout shown on the first page of the case study list and send the case study in electronic form, in its original language, to the European Commission, DG Regional Policy, Coordination Unit regio-coordination@cec.eu.int who will validate the request and decide on publication.

Case Study nr	Type of Instruments	Name of Scheme	Website Address of Institution
1	Venture Capital, Loans, Micro Loans	Merseyside Special Investment Fund - UK	www.msif.co.uk
2	Seed and Venture Capital	Enterprise Ireland	www.enterprise-ireland.ie
3	Equity and Loans	Enterprise Ireland	www.enterprise-ireland.ie
4	Guarantees	Finnvera- Finland	www.finnvera.fi
5	Loans	Finnvera-Finland	www.finnvera.fi
6	Equity and Loans	Finance Wales-UK	www.financewales.co.uk/
7	Loans	Bank für Sozialwirtschaft AG Germany	www.sozialbank.de
8	Guarantees	Portuguese Mutual Guarantee System (SPGM)	www.spgm.pt
9	Loans	Instituto de Fomento de Andalucía (IFA) - Spain	www.central.ifa.es
9bis	Interest Rate Subsidie	Instituto de Fomento de Andalucía (IFA) - Spain	www.central.ifa.es
10	Venture capital	Instituto de Fomento de Andalucía (IFA) - Spain	www.central.ifa.es
11	Guarantees	Eurofidi -Italy	www.eurocons.it
12	Micro-credits and seed capital	Brussel /Bruxelles micro-credits and seed capital fund -Belgium	www.srib.be
13	Guarantees	Hitelgarancia -Hungary	www.hitelgarancia.hu
14	Venture capital	Franche-Comté - France	n.a.
15	Micro-credits	Fundusz Mikro -Poland	http://www.funduszmikro.home.pl/
16	Business angels	LINC Scotland	http://www.go.uk.com/business_angels.html

2000-2006 Programming Period Schemes

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST 1 (2+5)	PUBLIC COST 2 (3+4)	STRUCTURAL FUNDS 3	NATIONAL FUNDS 4	PRIVATE SECTOR 5
-----------	----------	--------------------------	---------------------------	-----------------------	---------------------	---------------------

AUSTRIA						
Steiermark	Gründung von Unternehmen	1,526,130	381,532	228,920	152,613	1,144,597
TOTAL AUSTRIA		1,526,130	381,532	228,920	152,613	1,144,597

BELGIUM						
Hainaut	Ingénierie financière	59,444,864	59,444,864	29,722,432	29,722,432	0
Bruxelles Capitale	Ingénierie financière	11,335,100	10,000,000	5,000,000	5,000,000	1,335,100
TOTAL BELGIUM		70,779,964	69,444,864	34,722,432	34,722,432	1,335,100

GERMANY						
Mecklenburg - Vorpommern	Stärkung unternehmerischer Potentiale der KMU	4,300,540	4,300,540	3,103,117	1,197,423	0
Mecklenburg - Vorpommern	Finanzinstrumente bei KMU	255,648	255,648	191,736	63,912	0
Saarland	Wirtschaftsnahe und touristische Infrastruktur in den Übergangs-gebieten	8,533,000	8,533,000	4,266,500	4,266,500	0
Nordrhein-Westfalen	Beteiligungskapital	77,715,254	77,715,254	38,857,627	38,857,627	0

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
GERMANY (continued)						
Nordrhein-Westfalen	Fonds für Gründer/innen aus den Hochschulen	3,068,042	3,068,042	1,534,021	1,534,021	0
Hessen	Beteiligung des Landes am Aufbau eines oder mehrerer regionaler Risikokapitalfonds für junge Unternehmen und Existenzgründungen	6,608,484	4,956,363	3,304,242	1,652,121	1,652,121
Bayern	Förderung der Leistungssteigerung durch Kooperati-on, Beratung und Vernetzung von KMU	7,390,724	5,912,579	3,695,362	2,217,217	1,478,145
TOTAL GERMANY		107,871,692	104,741,426	54,952,605	49,788,821	3,130,266
SPAIN						
Andalucia	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas (FEDER)	175,580,983	175,580,983	131,685,738	43,895,245	0
Canarias	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	12,861,659	12,861,659	9,646,244	3,215,415	0
Castilla la Mancha	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas. (FEDER)	14,144,286	14,144,286	9,901,000	4,243,286	0
Castilla la Mancha	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas. (FEDER)	21,426,371	21,426,371	14,998,460	6,427,911	0
Castilla la Mancha	Desarrollo endógeno de zonas rurales, relativo a las actividades agrarias (FEOGA-O)	1,224,338	1,224,338	795,820	428,518	0
Castilla y León	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas. (FEDER)	8,654,290	8,654,290	6,058,003	2,596,287	0
Extremadura	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	4,207,087	4,207,087	3,155,314	1,051,773	0
Extremadura	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	19,200,000	19,200,000	14,400,000	4,800,000	0
Murcia	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	14,418,571	14,418,571	10,093,000	4,325,571	0
Pais Vasco	Mejora de las condiciones de financiación de las empresas	58,728,274	58,728,274	29,364,137	29,364,137	0
TOTAL SPAIN		330,445,859	330,445,859	230,097,716	100,348,143	0

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
FINLAND						
Finland Objective 1 and 2 areas	Finnvera microfinancing (micro enterprise and women entrepreneur loans), Entrepreneur loans and Growth Financing (investment and working capital) loans	20,446,400	13,913,600	5,555,200	8,358,400	6,532,800
TOTAL FINLAND		20,446,400	13,913,600	5,555,200	8,358,400	6,532,800

FRANCE						
Corse	Favoriser le développement des entreprises	9,542,271	7,474,681	2,898,580	4,576,101	2,067,590
Guyane	Ingénierie financière	4,807,083	4,596,246	2,951,718	1,644,528	210,837
Martinique	Garantie financière	17,189,500	17,189,500	7,660,500	9,529,000	0
Martinique	Plates formes d'initiative locale	13,718,000	6,858,000	1,523,000	5,335,000	6,860,000
Martinique	Bonification d'intérêt	3,968,000	3,968,000	1,834,000	2,134,000	0
Auvergne	Soutien aux projets des entreprises	15,460,000	4,370,000	2,080,000	2,290,000	11,090,000
Lorraine	Soutenir les investissements matériels et immatériels des PME-PMI	12,665,967	10,275,063	5,137,532	5,137,532	2,390,904
Pays de le Loire	Soutenir les projets de développement des entreprises	46,357,089	20,881,687	4,635,709	16,245,978	25,475,402
Poitou-Charentes	Soutien à la création et au développement des entreprises industrielles, artisanales et commerciales, touristiques et des services aux entreprises	11,395,529	3,965,644	1,937,240	2,028,404	7,429,885
Basse-Normandie	Favoriser la création, le développement et la transmission d'entreprises	11,499,884	5,024,884	2,225,053	2,799,831	6,475,000
Haute-Normandie	Améliorer la compétitivité et soutenir la création des entreprises et de services	40,402,842	14,447,185	5,527,479	8,919,707	25,955,656
Champagne-Ardenne	Soutenir la création d'activités	1,695,000	1,185,000	510,000	675,000	510,000
Champagne-Ardenne	Accompagner l'expansion des entreprises	8,976,473	4,100,249	2,050,125	2,050,124	4,876,224

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
FRANCE (continued)						
Champagne-Ardenne	Anticiper les mutations industrielles	6,000,000	1,500,000	750,000	750,000	4,500,000
Champagne-Ardenne	Reconquérir la valeur ajoutée de notre production agricole	0	0	0	0	0
Provence-Alpes-Côte d'Azur	Accroître la compétitivité des entreprises	170,140,053	96,054,413	24,698,700	71,355,713	74,085,639
Franche-Comté	Structurer un environnement compétitif et attractif pour les entreprises	2,715,517	2,317,453	688,143	1,629,310	398,063
Aquitaine	Ingénierie financière	26,599,999	21,900,000	10,100,000	11,800,000	4,699,999
Bourgogne	Accompagner la modernisation des entreprises, le développement des PMI-PME et du commerce de l'artisanat	14,201,515	4,187,515	2,093,757	2,093,757	10,014,000
Centre	Accroître la compétitivité des entreprises	5,415,780	1,354,080	677,040	677,040	4,061,700
Ile-de-France	Soutien à la création d'activités	27,972,000	13,986,000	6,993,000	6,993,000	13,986,000
Ile-de-France	Renforcement des moyens humains et financiers des entreprises (PME/TPE)	14,008,000	7,004,000	3,502,000	3,502,000	7,004,000
Picardie	Ingénierie financière, création et développement d'entreprises »	9,146,940	6,402,858	3,201,429	3,201,429	2,744,082
Rhône-Alpes	Soutient à la création et à la reprise d'entreprise	0	0	0	0	0
TOTAL FRANCE		473,877,442	259,042,458	93,675,005	165,367,454	214,834,981

UK						
Normanton in Derby	Supporting local businesses	1,178,228	895,219	424,162	471,057	283,009
Cornwall and the Isles of Scilly	Financial engineering for SMEs	15,997,000	15,997,000	7,997,000	8,000,000	0
Cornwall and the Isles of Scilly	Infrastructure for Learning	15,997,000	15,997,000	7,997,000	8,000,000	0
South Yorkshire	Promoting the adaptation and development of rural areas	4,515,000	3,612,000	1,806,000	1,806,000	903,000
South Yorkshire	Improving access to finance for SMEs	108,698,000	59,783,000	43,478,000	16,305,000	48,915,000
West Wales and the Valleys	Financial support for SMEs (ERDF)	46,768,250	37,379,500	23,079,750	14,299,750	9,388,750

Highlands & Islands	Stimulate private sector investment in existing and new business	75,019,910	61,330,950	27,192,500	34,138,450	13,688,960
---------------------	--	------------	------------	------------	------------	------------

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
UK (continued)						
GIBRALTAR	SME & E Commerce	414,600	334,600	167,300	167,300	80,000
East Midlands	Financial Support for SMEs and the Social Economy	13,268,400	11,508,200	4,814,200	6,694,000	1,760,200
North East of England	Providing Access to Finance for Entrepreneurs	51,926,000	37,813,000	23,299,000	14,514,000	14,113,000
North East of England	Providing Access to Finance for SMEs	207,128,000	150,758,000	93,207,000	57,551,000	56,370,000
North West England	Access to Investment Finance for Growth SMEs	11,897,200	7,976,000	3,988,000	3,988,000	3,921,200
London	Funding for growth	52,010,000	43,912,000	21,956,000	21,956,000	8,098,000
TOTAL UK		604,817,588	447,296,469	259,405,912	187,890,557	157,521,119
GREECE						
Attique	Infrastructures and specific actions for SME's of the secondary and tertiary sector	5,975,402	4,415,402	3,311,552	1,103,851	1,560,000
Egée du Nord	Incentives - Services - Infrastructures for enterprises	2,486,880	1,488,510	1,116,383	372,128	998,370
Iles de l'Egée du sud	Improvement of the production environment, innovation	1,410,000	970,000	727,500	242,500	440,000
Competitivité	Finance credit support for SME's and VSE's	183,404,343	146,731,343	98,310,000	48,421,343	36,673,000
TOTAL GREECE		193,276,625	153,605,255	103,465,435	50,139,822	39,671,370
ITALY						
Calabria	Crescita e competitività delle imprese industriali, artigiane, del commercio e dei servizi	21,042,000	21,042,000	10,521,000	10,521,000	0
Calabria	Ingegneria finanziaria	9,118,000	9,118,000	4,559,000	4,559,000	0
Puglia	Interventi per la capitalizzazione e il consolidamento finanziario del sistema delle PMI dei settori Artigianato, Turismo, Commercio.	184,178,000	64,000,000	32,000,000	32,000,000	120,178,000
Sardegna	Sostegno alla nascita ed allo sviluppo di nuove imprese	36,569,680	18,284,840	9,142,420	9,142,420	18,284,840
Lazio	Aiuti alle PMI	8,862,933	8,740,410	3,375,031	5,365,379	122,522
Lazio	Strumenti finanziari per l'innovazione	15,225,963	12,309,661	3,995,982	8,313,679	2,916,302
Marche	Servizi di ingegneria finanziaria	16,528,467	11,363,898	5,681,950	5,681,948	5,164,569

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
ITALY (Continued)						
Friuli-Venezia-Giulia	Servizi finanziari per il rafforzamento del capitale sociale	5,658,302	5,658,302	1,697,490	3,960,812	0
Friuli-Venezia-Giulia	Servizi per favorire lo start up di nuova imprenditorialità	255,146	183,420	55,026	128,394	71,727
Friuli-Venezia-Giulia	Consolidamento e sviluppo dell'imprenditoria nelle zone montane	769,726	769,726	230,918	538,808	0
TOTAL ITALY		298,208,217	151,470,257	71,258,817	80,211,440	146,737,960
NETHERLANDS						
Amsterdam	Versterken bedrijfsleven en stimuleren ondernemerschap	161,979	133,779	46,488	87,291	28,200
Flevoland	Financial engineering	33,275,000	25,025,000	8,250,000	16,775,000	8,250,000
Noord-Nederland	Stimulering marktsector	49,333,600	20,266,400	8,400,000	11,866,400	29,067,200
Stedelijke Gebieden Nederland	Versterking concurrentiepositie bedrijfsleven en stimuleren ondernemerschap	13,204,273	10,451,790	4,597,091	5,854,700	2,752,483
Zuid-Nederland	Versterking concurrentiepositie bedrijfsleven	5,988,819	3,778,569	1,827,250	1,951,319	2,210,250
Oost-Nederland	Versterking concurrentiepositie bedrijfsleven (MKB)	3,762,712	2,919,627	1,254,064	1,665,564	843,085
TOTAL NETHERLANDS		105,726,383	62,575,165	24,374,893	38,200,274	43,151,218
PORTUGAL						
Programa Operacional Agricultura	Engenharia Financeira	56,323,158	49,907,972	37,430,979	12,476,993	6,415,186
Programa Operacional PESCA	Estruturas de Apoio á Competividade	3,891,800	3,891,800	2,920,600	971,200	0
Programa Operacional Economia	Consolidar e alargar as formas de financiamento das empresas	992,468,802	309,574,552	232,182,161	77,392,391	682,894,250
Programa Operacional Madeira	Competitividade e Eficiência Económica	6,049,232	4,196,007	2,156,416	2,039,591	1,853,225
TOTAL PORTUGAL		1,058,732,992	367,570,331	274,690,156	92,880,175	691,162,661

Amounts in €

PROGRAMME	MEASURES	TOTAL COST	PUBLIC COST	STRUCTURAL FUNDS	NATIONAL FUNDS	PRIVATE SECTOR
INTERREG CROSS BORDER						
Österreich-Slowenien	Rural Development	141,362	113,906	70,668	43,238	27,456
Österreich-Ungarn	Development and aid for infrastructure in border regions	845,200	580,600	422,600	158,000	264,600
Österreich-Ungarn	Cross-border co-operation at the enterprise level (SMEs) and support and advice for cross-border activities	166,160	137,000	83,080	53,920	29,160
Espana - Marruecos	Dinamización socioeconómica y empresarial	2,308,796	2,308,796	1,731,597	577,199	0
TOTAL CROSS BORDER		3,461,518	3,140,302	2,307,945	832,357	321,216

Bibliography

Publication Date	Publication Title
1994	Utilisation of the Structural Funds by SMEs (DG Regional Policy)
1994	Guide to Financial Engineering techniques in the context of Regional Policy (DG Regional Policy)
1995	SME Financing in Assisted Regions (DG Regional Policy)
1998	Evaluation of Financial Engineering Measures (DG Regional Policy)
1998	Guidelines on National Regional Aids OJ C74 of 10/3/1998 (DG Competition)
1999	Thematic Evaluation of Structural Fund Impacts on SMEs (DG Regional Policy)
1999	Risk Capital – a key to job creation in the European Union (DG Economic and Financial Affairs)
1999	Risk Capital Action Plan (RCAP) (DG Economic and Financial Affairs)
1999	Structural Fund Regulations 2000-06 COUNCIL REGULATION (EC) No 1260/1999 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds (DG Regional Policy)
1999	Standard notification for regional aid schemes (Nov 1999) (DG Competition)
2000	Reform of the Structural Funds – a comparative analysis (DG Regional Policy)
2000	Progress Report on the Risk Capital Action Plan (RCAP) – Oct 2000 (DG Economic and Financial Affairs)
2000	Cost of Capital to European Firms (DG Regional Policy)
2001	Global Entrepreneurship Monitor (GEM) - section on Venture Capital and international cross-comparison of penetration rates (The Kaufman Centre for Entrepreneurship/ Ernst & Young)
2001	Ninth Survey on State Aid in the European Union COM (2001) 403(01) (DG Competition)
2000	Commission Communication on State Aid and Risk Capital (2001/C 235/03) (DG Competition)
2000	Multiannual Programme for Enterprise and Entrepreneurship, and in particular for small and medium-sized enterprises (2001-2005) (2000/819/EC) (Directorate-General Enterprise) http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2001_2005.htm
2001	Commission Staff Working Paper – Enterprises' Access to Finance (SEC2001)1667 – 19.10.01 (Directorate-General Enterprise) http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/index.htm
2001	Mutual Guarantees – Financial Engineering Techniques Available to SMEs – AECM (European Mutual Guarantees Association)
2002	Le Financement des entreprises – typologie des instruments, implications au niveau regional – EURADA (European Regional Development Association)
2002	Finances Solidaires – Guide à l'usage des collectivités territoriales. Finansol, dossier coordonné par E. Antonioli et al. Editions Charles Léopold Mayer, (Paris 2002).
2002	Kredite für Kleinunternehmen. Evers, Jan. BAnkademie Verlag Frankfurt a.M., 2002
2001	Banking and Social Cohesion: alternative responses to a globalised market. Guene Christophe & Mayo Edward. Jon Carpenter Publishing (2001).
2001	Finance for Local Development, new solutions for public-private action. New Economics Foundation et al. Books on Demand (Frankfurt, 2001)
2001	Reducing cost and Managing Risk in Lending to Micro Enterprises - Handbook for Micro-Lending in Europe. Evers, Jack, Loeff, Siewertsen: 1999, third edition December 2001, Hamburg (free download under: www.facetbv.nl/download/micro_lending_handbook.pdf)
2000	Banking on Culture – New financial instruments for expanding the cultural sector in Europe. Hackett K. et al (2000), Report written for the European Commission, DG V (3 rd System & Employment Programme), published by North West Arts Board (Manchester, UK).

